

VÝROČNÍ ZPRÁVA

o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2013

Fotografie na titulní straně:

knihovny oceněné na Slavnostním setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje 2013, zleva nahoře:

Místní knihovna v Roubanině (fotografie: Marie Trčková),

Obecní knihovna Čejkovice (fotografie: Marie Ritterová),

Obecní knihovna Jaroslavice (fotografie: Jaroslava Slouková),

Obecní knihovna Pustiměř (fotografie: Mgr. Anna Hrozová),

Obecní knihovna Moravany u Brna (fotografie: Miroslava Horejsková),

Místní knihovna Pasohlávky (fotografie: Alena Kratochvílová),

Obecní knihovna v Brťově-Jenči (fotografie: Anna Čumová),

Knihovna Jiřího Mahena, pobočka Černovice (fotografie: Jana Kuncová).

Knihovna, která získala Diplom za vzorné vedení obecní knihovny 2013:

Obecní knihovna Petrovice (fotografie: Hana Šebelová).

Obsah

Úvod	5
1 Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2011-2014.....	6
2 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji.....	7
3 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí	8
4 Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	9
5 Počet obsluhovaných knihoven.....	10
6 Naplňování cílů regionálních funkcí stanovených Koncepcí rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2011-2014	11
6.1 Podpora rozvoje automatizace	11
6.1.1 Regionální automatizovaný knihovní systém Clavius REKS	11
6.1.2 Regionální automatizace v systému Advanced Rapid Library	12
6.2 Webové stránky knihoven.....	12
6.3 Významné události v knihovnách v roce 2013	18
6.3.1 Slavnostní setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje.....	18
6.3.2 Vesnice roku 2013.....	20
6.3.3 Nově otevřené knihovny.....	22
6.3.4 Rekonstrukce a stěhování knihoven	24
6.3.5 Obnovená činnost knihoven.....	29
6.3.6 Pozastavená činnost knihoven	30
6.3.7 Kulturně výchovná činnost.....	31
6.4 Ediční činnost.....	31
6.4.1 Vydávání časopisu Duha	32
6.4.2 Příručka pro knihovníky veřejných knihoven	33
6.5 Výměnné fondy.....	34
6.6 Vzdělávání knihovníků	34
6.6.1 Vzdělávání v Moravské zemské knihovně	35
6.6.1.1 Rekvalifikační knihovnický kurz.....	36
6.6.1.2 E-learningové vzdělávání	36
6.6.1.3 Exkurze a odborné praxe.....	37
7 Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí a plnění standardů regionálních funkcí	37
7.1 Poradenská a konzultační činnost	38
7.2 Statistika knihovnických činností	40

7.3 Vzdělávání knihovníků, semináře.....	40
7.4 Porady	42
7.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu	43
7.6 Nákup knihovního fondu z prostředků obcí.....	45
7.7 Zpracování knihovního fondu z prostředků obcí	45
7.8 Cirkulace výměnných souborů	46
7.9 Servis výpočetní techniky	49
7.10 Doprava v rámci regionálních funkcí	51
8 Hodnocení ekonomických ukazatelů.....	52
8.1 Financování regionálních funkcí MZK a pověřených knihoven JMK v roce 2013	53
8.2 Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování	54
8.2.1 Nákup z prostředků obcí	55
9 Závěr	56
10 Celkové hodnocení výkonu regionálních funkcí v roce 2013.....	57
Seznam použitých zkratk	58

Úvod

„Základním cílem veřejné knihovny je poskytovat informační zdroje a služby různého druhu, které se týkají vzdělávání, informací a osobního rozvoje včetně rekreace a využívání volného času k uspokojování potřeb jednotlivců i skupin.

Hrají významnou úlohu v rozvoji a udržování demokratické společnosti tím, že umožňují každému přístup k široké a rozmanité oblasti vědění, idejí a názorů.“

Směrnice IFLA. Služby veřejných knihoven¹

Rok 2013 byl již devátým rokem, kdy regionální funkce v Jihomoravském kraji finančně podporoval kraj z prostředků svého rozpočtu. Vlastní výkon regionálních funkcí a zejména jejich koordinaci v krajském měřítku zajišťovala Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s jednotlivými pověřenými knihovnami.

Při naplňování cílů regionálních funkcí ve veřejných knihovnách vycházela Moravská zemská knihovna z **Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí**: *„Zaručují občanům dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky a přispívají k vyrovnání rozdílů v kvalitě těchto služeb obyvatelům měst a malých obcí.“²*

Rok 2013 byl současně třetím rokem naplňování **Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2011-2014**³, která usiluje s podporou regionálních funkcí o rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb i v těch nejmenších knihovnách kraje.

Největší počet veřejných knihoven představují malé obecní knihovny, na které je při metodické práci soustředěna hlavní pozornost. Regionální oddělení pověřených knihoven usilovala o zapojení dalších knihoven do regionální automatizace, která představuje zejména pro malé knihovny nejefektivnější způsob automatizace, a to nejen s ohledem na menší časové nároky při jejím zavádění, ale také s ohledem na nižší finanční výdaje než při pořizování samostatných systémů.

Ke konci roku mělo automatizovaný knihovní systém již 334 z 541 neprofesionálních knihoven (tj. 62 % obecních knihoven kraje).

Nezastupitelnou úlohu při propagaci služeb knihoven a zvýšení komfortu nabídky služeb představují **webové stránky knihoven**, Pozornost je věnována jejich obsahu i potřebě průběžné aktualizace. Knihovny v Jihomoravském kraji využívají s oblibou šablony webových stránek. Největší rozšíření má šablona Knihovny města Hradce Králové, modernější šablonu s prvky webu 2.0 nabízí Moravská zemská knihovna se šablonou Webovky.

Celkem mělo webové stránky (vlastní i s pomocí šablony) 83,2 % veřejných knihoven (2012 – 80,3 %).

Mezi další úkoly patřilo zajišťování odborných knihovnických, informačních, poradenských a servisních služeb, pokračující zkvalitňování výkonu regionálních funkcí ve všech poskytovaných činnostech, zajištění jejich dostupnosti všem knihovnám kraje a zlepšení provozních podmínek pro jejich standardní výkon.

¹ Směrnice IFLA. Služby veřejných knihoven. 2., zcela přepracované vydání. Praha: Národní knihovna České republiky, 2012. Dostupné: http://knihovnam.nkp.cz/docs/IFLA/Smernice_IFLA_DEF_2012.pdf

² Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky[online]. [cit. 21.1.2013]. Dostupné z: <<www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/knihovny/VerzeMKdefinit.doc>>

³ Usnesením č. 99/11/KK 17 ze dne 31. 3. 2011 vzala na vědomí Kulturní komise Rady JMK.

V roce 2013 vykonávalo regionální funkce v 7 okresech Jihomoravského kraje spolu s Moravskou zemskou knihovnou v Brně stejně jako v předcházejících letech 8 pověřených knihoven, s nimiž byla za spoluúčasti Jihomoravského kraje uzavřena **Dohoda o zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2013.**

K 31. 12. 2013 byly regionální služby poskytovány celkem **685 smluvním knihovnám.**

Počet obsluhovaných knihoven v JMK

2010	687
2011	687
2012	684
2013	685

Výroční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji sumarizuje výsledky, kterých bylo v roce 2013 dosaženo při rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb na území Jihomoravského kraje. Pozornost je věnována jednotlivým regionálním službám, významným událostem v knihovnách a plnění standardů regionálních funkcí.

Zásluhou pochopení a podpory Jihomoravského kraje mohou veřejné knihovny využívat osvědčený systém regionálních funkcí a nabízet svým uživatelům služby, které odpovídají potřebám a nárokům uživatelů knihoven 21. století. Poděkování patří také regionálním oddělením pověřených knihoven. Bez jejich spolupráce a úsilí při komunikaci s místní samosprávou by současná úroveň knihoven nebyla možná.

I nadále je však zapotřebí v této soustavné činnosti pokračovat a přesvědčit i ostatní zřizovatele o nezastupitelné úloze knihoven pro rozvoj jejich měst a obcí.

1 Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2011-2014

Rok 2013 byl již třetím rokem platnosti Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji, která představuje závazný dokument na podporu odborných knihovnických činností, které zákon č. 257/2001 Sb.⁴, definuje jako soubor činností, které napomáhají rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb. Koncepci vzala na vědomí na svém 17. zasedání Kulturní komise Odboru kultury a památkové péče Jihomoravského kraje.

Průběžné plnění cílů koncepce bylo předmětem jednání na poradách a při metodických návštěvách. Koncepce je současně výchozím dokumentem pro plánování činnosti veřejných knihoven kraje a slouží jako prostředek koordinace a vzájemné spolupráce. Po kvalitativní i kvantitativní stránce určuje konkrétní způsob plnění jednotlivých standardů regionálních funkcí a usiluje jejich prostřednictvím o dosažení vytyčených cílů.

Vize rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji:

Prostřednictvím veřejných knihovnických a informačních služeb v Jihomoravském kraji poskytovaných systémem veřejných knihoven při zkvalitňování výkonu regionálních funkcí umožnit všem občanům rovný přístup k publikovaným dokumentům a informačním zdrojům

⁴ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) [online]. [cit. 2014-01-28]. Dostupný z: <<
[6](http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/Zakon257.htm&PHPSESSID=d219f0eed188e2107f79de5830e7eef4>>.</p></div><div data-bbox=)

na podporu procesu celoživotního vzdělávání, osobního rozvoje, uspokojování kulturních a vzdělávacích potřeb a zájmů, nezávislého rozhodování a duchovního rozvoje.

Mezi priority koncepce při naplňování hlavního cíle patří:

- **podpora zavádění moderních technologií do knihoven (tzn. automatizace knihovnických procesů, zejména podpora regionální automatizace),**
- **funkční webové stránky poskytující základní informace o činnosti knihoven včetně vystavení on-line katalogů (OPAC).**

V oblasti vzdělávání si koncepce klade za cíl rozšířit úlohu knihovníka v elektronickém prostředí i v oblasti vzdělávání občanů, využívání elektronických opor a e-learningových forem vzdělávání, podpora čtenářství uživatelů a celkové rozšiřování služeb v souladu s trendy a potřebami společnosti a daného regionu.

Koncepce předpokládá zapojení pověřených knihoven ve spolupráci s obsluhovanými knihovnami, což umožní další kvalitativní i kvantitativní rozvoj regionálních činností a zlepšení veřejných knihovnických a informačních služeb v kraji.

Zvýšená pozornost byla věnována zejména malým neprofesionálním knihovnám, které mnohdy plní funkci jediných kulturních a osvětových center obcí, a podpoře vzájemné spolupráce mezi knihovnou a dalšími subjekty v místě pro podporu čtenářství a rozvoj čtenářské gramotnosti.

*„Neprofesionální knihovny nepředstavují pouze konečný článek metodické působnosti pověřených a krajských knihoven, jen pasivně přijímající podněty pro rozvoj VKIS, ať už v podobě standardu VKIS nebo standardů regionálních funkcí. Jsou v každém případě zařízeními, jejichž potenciál se nachází v pozitivním působení na rozvoj všeobecné vzdělanosti a podněcování zájmu nejen o dění kulturní, ale o celospolečenské dění jako takové“.*⁵

2 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji

V roce 2013 vykonávalo regionální funkce v 7 okresech Jihomoravského kraje spolu s Moravskou zemskou knihovnou v Brně stejně jako v předcházejících letech 8 pověřených knihoven, které spolu s Jihomoravským krajem a Moravskou zemskou knihovnou představují systém fungující na vzájemně provázaném smluvním základě.

Výkon regionálních činností v JMK byl vymezen následujícími smlouvami:

- 1) Jihomoravský kraj a Moravská zemská knihovna v Brně uzavřely **Smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven.**
- 2) Jihomoravský kraj, Moravská zemská knihovna v Brně a jednotlivé pověřené knihovny uzavřely **Dohodu o zajišťování výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji.**
- 3) Mezi Moravskou zemskou knihovnou a pověřenými knihovnami byla uzavřena **Smlouva o použití přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí.** Součástí každé smlouvy je příloha s výčtem regionálních funkcí a seznam knihoven, kterým jsou regionální funkce

⁵ KRATOCHVÍLOVÁ, Monika. Neprofesionální knihovny z pohledu Koncepce rozvoje ČR na léta 2011–2015 a Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji – výhledy a rozvoj. *Duha* [online]. 2012, roč. 26, č. 3 [cit. 2014-02-16]. Dostupný z WWW: <<http://duha.mzk.cz/clanky/neprofesionalni-knihovny-z-pohledu-koncepce-rozvoje-cr-na-leta-2011-2015-koncepce-rozvoje-reg>>. ISSN 1804-4255.

poskytovány.

4) Požadovaná výše dotace včetně komentáře spolu s popisem cíle podpory, na který je dotace žádána, byla uvedena v **Žádosti o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v Brně prostřednictvím Moravské zemské knihovny v Brně z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK**, kterou předložily jednotlivé pověřené knihovny JMK Moravské zemské knihovně v Brně.

Smlouva o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2013 (mezi Jihomoravským krajem a Moravskou zemskou knihovnou v Brně) byla uzavřena na základě usnesení č. 286/13/Z 4 schváleného 23. 2. 2013 (poskytnutí dotace bylo schváleno usnesením č. 172/12/Z 2) Zastupitelstvem Jihomoravského kraje dne 20. 12. 2012).

3 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí

Finanční zajištění regionálních funkcí v Jihomoravském kraji vychází z knihovního zákona č. 257/2001 Sb., § 11, odst. 3: „...*Plnění regionálních funkcí a jeho koordinaci zajišťuje kraj z peněžních prostředků svého rozpočtu.*“⁶

Koordinaci a kontrolu všech činností vykonává z pozice krajské knihovny Moravská zemská knihovna v Brně. Ve spolupráci s odborem kultury a památkové péče při Krajském úřadu JMK byly připraveny smlouvy pro zajištění regionálních funkcí.

K podpisu **Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2013** - uzavřené mezi Jihomoravským krajem a Moravskou zemskou knihovnou v Brně - došlo 13. 3. 2013. Následně poté (29. dubna 2013) obdržely pověřené knihovny finanční prostředky přes Moravskou zemskou knihovnu. Překlenovací období od začátku roku bylo finančně pokryto zásluhou vstřícnosti a pochopení zřizovatelů pověřených knihoven, to umožnilo zajistit základní provoz regionálních oddělení a zamezit případnému snižování pracovních úvazků, což by ve svém důsledku mohlo vést k narušení plynulosti a kontinuity vykonávané práce.

V roce 2013 bylo z rozpočtu Jihomoravského kraje vyčleněno na zajištění výkonu regionálních funkcí Moravské zemské knihovny a pověřených knihoven celkem **13 450 tis. Kč**, tedy stejná výše jako v roce 2012.

Dotace byla poskytnuta v roce 2013 ve dvou splátkách:

1. splátka ve výši **6 725 tis. Kč** (50 % dotace) měla být poskytnuta nejpozději do 30 dnů ode dne podpisu smlouvy. Na účty pověřených knihoven dle kopií bankovních výpisů byly částky pověřeným knihovnám převedeny 29. 4. 2013,
2. splátka ve výši **6 725 tis. Kč** (50 % dotace) měla být poskytnuta dle smlouvy na účet MZK do 30. 9. 2013. Na účty pověřených knihoven byla převedena dle kopií bankovních výpisů 20. 9. 2013.

V prvním měsíci se činnost regionálních oddělení soustředila zejména na statistiku, poradenství a konzultace. Byl pozastaven nákup výměnného fondu, neprobíhaly revize a metodické návštěvy. Služby v plném rozsahu byly poskytovány až po obdržení první splátky dotace. I přes toto krátké období bez finančních prostředků usilovaly pověřené knihovny o poskytování maximálně kvalitních

⁶ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) [online]. [cit. 2014.-02-10.] Dostupný: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/Zakon257.htm&PHPSESSID=002b9b3504e82e192090cfdbd1a30236

služeb. Navazovaly přitom na výsledky dosažené v roce 2012 při současném úsilí získat další knihovny jako příjemce regionálních služeb.

Průběžné, plynulé a zejména včasné zajištění finanční částky určené na zajištění regionálních funkcí se pozitivním způsobem projevilo v celkové činnosti knihoven Jihomoravského kraje a významně ovlivnilo kvalitu poskytovaných služeb i celkovou úroveň veřejných knihoven v kraji.

Rozdělení dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v letech 2011 – 2013

	2011	2012	2013
Městská knihovna Blansko	1 052 000	1 047 000	1 049 026
Městská knihovna Boskovice	875 000	942 600	876 530
Knihovna Jiřího Mahena	390 000	397 000	388 620
Městská knihovna Kuřim	2 732 000	2 780 000	2 794 140
Městská knihovna Břeclav	1 518 000	1 515 000	1 520 810
Městská knihovna Hodonín	1 875 000	1 873 000	1 864 320
Knihovna Karla Dvořáčka	1 403 000	1 464 000	1 434 500
Městská knihovna Znojmo	2 084 000	2 134 000	2 082 570
Pověřené knihovny celkem	11 929 000	12 152 600	12 010 516
Moravská zemská knihovna v Brně	1 521 000	1 297 400	1 439 484
Celkem	13 450 000	13 450 000	13 450 000

4 Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce

Regionální služby v roce 2013 byly zajišťovány v pověřených knihovnách v přepočteném stavu **22,06 pracovními úvazky**; v MZK Brno **3,4 úvazky**. Vzhledem k předcházejícímu roku došlo ke snížení o 1,12 pracovního úvazku (Boskovice - 0,8; Brno-venkov - 0,02, Vyškov - 0,3).

Pracovníci regionálních oddělení byli přijati do pracovního poměru k výkonu regionálních činností převážně na dobu určitou, v některých případech bylo řešeno dohodou (při malých úvazcích). Část úvazku vykonávali v omezené míře také pracovníci, včetně některých vedoucích pracovníků (ředitelé, ekonomové), kteří se této činnosti věnovali vedle svojí další pracovní náplně, která nad regionálními funkcemi převažovala.

Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí (přepočtený stav)

Region	pracovní úvazky		
	2013	2012	2011
Blansko	2,0	2,0	2,30
Boskovice	1,5	2,3	2,30
Brno-město	0,35	0,35	0,35
Brno-venkov	4,9	4,92	5,00
Břeclav	3,0	3,0	3,00
Hodonín	3,5	3,5	3,50
Vyškov	3,2	3,5	3,60
Znojmo	3,61	3,61	3,61
Celkem	22,06	23,18	23,66
MZK v Brně	3,4	2,6	2,50
Celkem	25,46	25,78	26,16

Většina pověřených knihoven pracovala začátkem roku, v období finančního provizoria – do převedení krajské dotace přes MZK na účty pověřených knihoven – se stávajícím počtem pracovníků. Zásadou vstřícnosti jednotlivých zřizovatelů nedošlo k propouštění pracovníků regionálních oddělení.

Pozornost regionálních oddělení se začátkem roku 2013 stejně jako v předešlých letech soustředila na činnosti nevyžadující výjezdy ke smluvním knihovnám. Nákup výměnných fondů, metodické návštěvy, revize a aktualizace fondů se začaly pravidelně uskutečňovat koncem 1. čtvrtletí. Distribuce výměnných souborů probíhaly převážně ve spojení s metodickými návštěvami, případně po dohodě s jednotlivými knihovnami, které si mohly odvoz samy zajistit.

5 Počet obsluhovaných knihoven

V roce 2013 obsluhovala MZK v Brně a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí **693** (v roce 2012 – 692) smluvních knihoven (685+8).

Právo využívat regionální služby mají

„...knihovny, se kterými má pověřená knihovna uzavřenou smlouvu o poskytování služeb v rámci výkonu regionálních funkcí, nebo knihovny uvedené na seznamu, který tvoří nedílnou součást smlouvy mezi krajskou knihovnou a pověřenou knihovnou. Není-li obsluhovaná knihovna evidována u MK ČR a oficiální krajské zásady nebo podmínky poskytování služeb RF povolují, pak je PK (KK) vykáže.“ (z definice obsluhované knihovny ze Statistického výkazu výkonu regionálních funkcí 2013).

Pověřené knihovny věnovaly i v uplynulém roce při jednání s provozovateli knihoven pozornost knihovnám, které nevykazují uspokojivé výsledky (dlouhodobá nečinnost, neplnění požadovaných standardů, nejsou evidované v databázi MK ČR či knihovnám, které nemají uzavřenou smlouvu o poskytování regionálních služeb a nemohou tak využít možností, které pověřené knihovny nabízejí, zejména nabídku výměnných fondů). Nově byla podepsána regionální smlouva v regionu Boskovice – Obecní knihovna v Ludíkově – Modračka, v okrese Brno-venkov Obecní knihovna Běleč a v okrese Znojmo Obecní knihovna Podmolí.

Pořadí regionálních činností podle zájmu knihoven (bez MZK)

Pořadí	Regionální funkce	Počet obslužených knihoven	
		2013	2012
1.	Statistika	672	670
2.	Cirkulace VF	594	600
3.	Poradenská a konzultační činnost	560	599
3.	Doprava	560	591
4.	Porady	560	331
5.	Vzdělávání knihovníků, semináře	321	320
6.	Zpracování KF z prostředků obcí	288	276
7.	Nákup KF z prostředků obcí	208	205
8.	Servis výpočetní techniky	174	160
9.	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	125	124

6 Naplňování cílů regionálních funkcí stanovených Konceptí rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2011-2014

Zabezpečování regionálních funkcí v knihovnách JMK vychází z dokumentu **Program podpory zajištění regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji**⁷, který vymezuje a charakterizuje poskytované služby a současně stanoví podmínky dotačního řízení.

V roce 2013 pokračovalo úsilí o další zkvalitňování výkonu regionálních funkcí ve všech poskytovaných službách a rozšiřování okruhu těchto služeb, individuální pomoc knihovnám a získávání dalších knihoven, které by mohly tyto služby využívat. Naplňování dílčích cílů **Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji v letech 2011-2014** (podpora automatizace, webové stránky knihoven, nové formy vzdělávání, tvorba výměnných fondů, navýšení počtu obcí využívajících službu nákupu a zpracování KF) je cestou ke zkvalitnění a rozvoji knihovnických a informačních služeb v kraji a bylo předmětem četných jednání s pověřenými knihovnami zejména na společných poradách pracovníků regionálních oddělení.

K pozitivním výsledkům při naplňování koncepce patřilo v roce 2013 zvyšování počtu webových stránek knihoven, navyšování finančních prostředků na nákup výměnných fondů a pokračující regionální automatizace.

6.1 Podpora rozvoje automatizace

6.1.1 Regionální automatizovaný knihovní systém Clavius REKS

I v roce 2013 byl rozvoj regionální automatizace jedním z hlavních úkolů, kterým věnovala Moravská zemská knihovna v Brně a pověřené knihovny kraje pozornost. Cílem zavedení REKS je zjednodušení revizní činnosti a zajištění on-line přístupu ke knihovnímu fondu obecních knihoven.

Z pověřených knihoven podaly v roce 2013 žádost VISK 3 na podporu zahájení nebo rozšíření regionální automatizace celkem čtyři knihovny:

1) Městská knihovna Blansko – název projektu: **Pokračování knihovnického automatizovaného systému Clavius REKS v pověřené Městské knihovně Blansko.**

Zapojení do systému REKS se týkalo pěti knihoven v obcích: Býkovice, Kulířov, Malá Lhota, Spešov, Újezd u Černé Hory.

K 31. 12. 2013 bylo zapojeno do systému REKS v regionu Blansko celkem **31 knihoven**.

2) Městská knihovna Boskovice – název projektu: **Pokračování v automatizaci obsluhovaných knihoven regionu Boskovice pomocí knihovního systému REKS.**

Projekt řeší další etapu automatizace regionu Boskovice. Zapojení se týkalo šesti knihoven do 5 tisíc svazků: Kladoruby, Petrov, Horní Poříčí, Podolí, Suchý, Vanovice.

K 31. 12. 2013 bylo zapojeno do systému REKS v regionu Boskovice **15 knihoven**.

3) Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově – název projektu: **Regionální knihovní systém ARL pro neprofesionální knihovny** (viz níže).

4) Městská knihovna Znojmo – název projektu: **Pokračování automatizace obsluhovaných knihoven regionu Znojemska prostřednictvím knihovního systému Clavius REKS.**

⁷ http://www.mzk.cz/sites/beta.mzk.cz/files/souboryMZK/pdf/jmk_program_podpory_zajisteni_rf05.pdf

Jednalo se o dalších 8 knihoven: Místní knihovna v Hevlíně, Místní lidová knihovna Křepice, Místní knihovna Lančov, Místní knihovna Mikulovice, Obecní knihovna Podmolí, Obecní knihovna ve Stošíkovicích na Louce, Místní knihovna v Šumné, Obecní knihovna v Žerůtkách.

K 31. 12. 2013 bylo zapojeno do systému REKS v okrese Znojmo celkem **44 knihoven**.

Na základě Žádosti o podporu regionální automatizace navýšila Moravská zemská knihovna v Brně částku dotace pro Městskou knihovnu Blansko, Městskou knihovnu Boskovice, Knihovnu Karla Dvořáčka ve Vyškově a Městskou knihovnu Znojmo o 80 516,- Kč na pokrytí potřebných nákladů z vlastního rozpočtu dotace. Se všemi knihovnami byl uzavřen Dodatek ke Smlouvě o použití přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí.

K 31. 12. 2013 bylo do systému REKS zapojeno v Jihomoravském kraji od zahájení regionální automatizace v roce 2010 celkem 129 knihoven (v roce 2012 – 118).

6.1.2 Regionální automatizace v systému Advanced Rapid Library

Okres Vyškov jako jediný v Jihomoravském kraji využívá ve většině svých knihoven automatizovaný knihovní systém Advanced Rapid Library (ARL), produkt firmy Cosmotron v Hodoníně. V roce 2013 podala pověřená knihovna žádost o dotaci VISK 3 na podporu rozvoje regionální automatizace, projekt s názvem: **Regionální knihovní systém ARL pro neprofesionální knihovny**. Jednalo se o dalších sedm knihoven v obcích: Milešovice, Mouchnice, Radslavice, Studnice, Nemočice, Tučapy a Podomí.

Každé knihovně vznikl v rámci katalogu pověřené knihovny samostatný on-line katalog, který si může vystavit na svých webových stránkách. **Ke konci roku mělo na webových stránkách pověřené knihovny vystaveno 29 knihoven svůj on-line katalog.** V rámci pokračující automatizace mělo koncem roku 31 knihoven a jedna pobočka KKD uložen celý fond, u ostatních ukládání probíhá.

V systému Clavius pracují 4 knihovny, z toho dvě profesionální. On-line katalog mají dvě knihovny.

Všechny automatizované knihovny již přešly na vyšší verzi systému ARL.

Celkem má v okrese Vyškov 34 knihoven AKS a 31 knihoven on-line katalog.

„Spolupráce s neprofesionálními knihovnami se stále zlepšuje, knihovníci více využívají IT technologie, zapojují se do vzdělávání a využívají všech možností, které jim v rámci poskytování knihovnických služeb pověřená knihovna nabízí. Soustavná práce metodiček pomáhá také rozvíjet činnost jednotlivých knihoven a na základě podnětů, které jim dáváme, zavádějí další nové činnosti i nové služby na obci. Například donáška knih do domu v obcích Hvězdlice, Bohdalice, Křenovice, dále vznik dětských koutků nebo vznik občanského sdružení při knihovně.“⁸

6.2 Webové stránky knihoven

Trendem při zavádění webových stránek knihoven je využívání webových šablon. Knihovny v Jihomoravském kraji využívají šablonu, kterou nabízí Knihovna města Hradce Králové.

Ke konci roku 2013 využívalo hradeckou šablonu: <http://webknihovny.cz/> **140** knihoven, tj. **22,5 %** z celkového počtu veřejných knihoven JMK)

a šablonu projektu Webovky: <http://www.webovky.knihovna.cz/> **105** knihoven, tj. **16,8 %** (2012 - 13,8 %) z celkového počtu veřejných knihoven JMK.

⁸ Knihovna Karla Dvořáčka. Zpráva o činnosti. Regionální funkce 2013. Vyúčtování dotace z JMK. Vyškov: KKD, 2014. 13 s.

Pomocí šablon tak mělo ke konci roku webové stránky v Jihomoravském kraji 245 knihoven (2012- 227), tj. 36,4 % z celkového počtu veřejných knihoven.

I nadále bylo zvýšené úsilí věnováno podpoře zavádění webových stránek u těch knihoven, které ji dosud neměly. Mezi knihovníky si jednoznačnou oblibu získal **projekt Webovky**, který vznikl na začátku roku 2010 ve spolupráci oddělení knihovnictví Moravské zemské knihovny v Brně a Kabinetu informačních studií a knihovnictví FF MU v Brně a za podpory firmy Webnode AG. V současné době je jeho tvůrčím týmem skupina studentů knihovnictví na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity a dobrovolník z Moravské zemské knihovny: <http://webovky.knihovna.cz/o-webovkach/>.

Mezi přednosti projektu patří:

- šablony na míru knihovnám s předpřipravenými texty. v základní verzi je pro knihovny zdarma, při využití nadstandardních služeb platí knihovny 25 % z ceny (maximálně 375 Kč/rok),
- je dlouhodobě udržitelný – webové stránky založené prostřednictvím společnosti Webnode AG používá více než 5 milionů lidí ve 150 zemích světa,
- neustále se vyvíjí – potřeba inovací je důsledkem zaměření společnosti Webnode na komerční sféru,
- je intuitivní,
- automaticky vytváří mobilní verzi webu,
- umí sledovat statistiky návštěvnosti.

Šablonu využívalo koncem roku **105 knihoven z Jihomoravského kraje**, což je **42,8 %** z celkového počtu knihoven, které obě webové šablony využívají (245).

The screenshot shows the website for 'Místní knihovna Nová Lhota'. The header is blue with the title 'Místní knihovna Nová Lhota' and navigation links: 'Úvodní stránka', 'Mapa stránek', 'RSS', and 'Tisk'. A left sidebar contains a menu with items: 'O nás', 'Novinky', 'Služby', 'Kontakt', 'Napište nám', 'Zajímavé odkazy', and 'Návštěvní kniha'. Below the menu is a search bar labeled 'Vyhledávání' and a 'webnode' logo with the text 'web zdarma!'. The main content area features a large image of children reading a book. Below the image is a welcome message: 'Vítejte na internetových stránkách Vaší knihovny!' and a section 'Co zde určitě najdete?' with sub-sections for 'knihovnu a služby', 'zajímavé projekty', and 'přímo obrátit'. To the right, there is a 'Provozní doba' section with opening hours for Tuesday, Saturday, and Sunday. Below that is an 'Anketa' section asking 'Líbí se Vám náš nový web?' with a bar chart showing 11 'Ano, je hezký' and 0 'Ne, potřebuje doladit' responses. At the bottom, there is a 'Kontakt' section with the address 'Místní knihovna Nová Lhota, Nová Lhota 355' and a 'Novinky' section. The footer shows '100%' zoom level.

Webová šablona projektu Webovky

Mezi stále využívanou možností pořízení vlastních webových stránek patří také **Šablona webu pro malé knihovny**, nabídka Knihovny města Hradce Králové. Provozování šablony na webové stránce <http://webknihovny.cz> bylo možné s pomocí dotace VISK 3, která v roce 2009 umožnila nákup výkonnějšího serveru na její provozování. Ačkoli součástí hradeckého programu není on-line katalog, je možné jeho propojení pomocí externího odkazu.

Šablonu využívalo koncem roku **140 knihoven z Jihomoravského kraje**, což je **22,6 %** (nejvíce) z celkového počtu knihoven, které šablonu v České republice využívají (619).

Využití hradecké šablony v JMK

Region	Počet šablon
Blansko	3
Boskovice	3
Brno-město	0
Brno-venkov	31
Břeclav	55
Hodonín	28
Vyškov	4
Znojmo	16
Celkem	140

Knihovny využívající hradeckou šablonu mohou pro sdílení zkušeností a řešení případných problémů využít kromě technické podpory také **elektronickou konferenci** Šablona webu pro malé knihovny.

The screenshot shows a web browser displaying the homepage of 'Obecní knihovna Lomnička'. The page has an orange header with a book icon and the title 'Obecní knihovna Lomnička'. A timestamp indicates it was last updated on 29.03.2013 at 06:31:43. A left sidebar contains a navigation menu with items like 'Úvod', 'O knihovně', 'Služby', 'Akce', 'Odkazy', 'Vzkazy', 'Fotogalerie', 'Ankety', and 'Kontakty'. Below the menu is a 'Návštěv' (Visitors) section showing 151 total, 1 this week, and 1 today, with a 'podrobnosti' link. The main content area features a large yellow box with the text 'Vítejte na stránkách knihovny v Lomničce'. Below this, it states 'Knihovna je obecní knihovnou, která spadá do regionu Městské knihovny v Kuřimi a nachází se v budově OÚ.' At the bottom, there is an 'administrátor' link and a footer note: 'Proces zabral 0.0225 sekund času a 0.56MB paměti.'

Webová šablona projektu WebKnihovny

Webové stránky patří v současné době nejen mezi základní informační službu každé knihovny, ale významný je zejména jejich propagační charakter (patří mezi základní marketingové nástroje knihoven). **Jsou virtuální výkladní skříní knihovny** – mají podnítit zájem o služby knihovny, zaujmout, inspirovat a obohacovat svým sdělením. Z toho důvodu je jejich nezbytnou součástí aktuální fotogalerie.

Webové stránky mají zprostředkovat svět knihoven on-line, nejen přístup do elektronického katalogu, ale přiblížit virtuální prostředí s cílem podporovat informační a čtenářskou gramotnost (on-line kvízy, odkazy na volně dostupné e-knihy, prostor k diskusím na aktuální témata). Stálou součástí stránek by měly být nejrůznější on-line ankety přispívající ke zlepšení služeb a podněcující uživatele k účasti na rozvoji knihovny a jejích služeb.

Webová stránka je jednou z kategorií standardu veřejných knihovnických a informačních služeb definovaného v **Metodickém pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky**⁹. Tento metodický pokyn vyšel v roce 2012 také v podobě pro zřizovatele knihoven jako **Standard pro dobrou knihovnu**¹⁰.

Mezi údaje, které by měla webová stránka každé knihovny obsahovat a na které je zaměřena pozornost při metodické práci, patří:

- název a sídlo knihovny
- kontaktní údaje
- název zřizovatele (provozovatele)
- stručná charakteristika knihovny
- výčet oddělení (existují-li)
- provozní doba
- knihovní řád
- přehled nabízených služeb
- poplatky (ceník).

Webové stránky v jednotlivých regionech v roce 2013 (v závorce celkový počet knihoven bez poboček)

Region	Pověřená knihovna	Profesionální knihovny	Neprofesionální knihovny	Plní % neprofesionálních knihoven	Celkem	Plní % všech knihoven
Blansko	1 (1)	6 (6)	49 (50)	98	56 (57)	98,2
Boskovice	1 (1)	4 (4)	38(45)	84,4	43 (50)	86
Brno-město	1 (1)	-	-	-	1 (1)	100
Brno-venkov	1 (1)	19 (19)	101 (127)	79,5	121 (147)	82,3
Břeclav	1 (1)	14 (14)	55 (55)	100	70 (70)	100
Hodonín	1 (1)	16 (16)	58 (63)	92,0	75 (80)	93,7
Vyškov	1 (1)	5 (6)	59 (68)	86,7	65 (75)	86,6
Znojmo	1 (1)	8 (8)	78 (133)	58,6	87 (142)	61,2
Celkem	8 (8)	72 (73)	471 (541)	87,0	518 (622)	83,2

⁹ http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=03_Leg/01_LegPod/MetodVKIS_2011.htm

¹⁰ http://knihovnam.nkp.cz/docs/bench/Standard_pro_dobrou.pdf

Automatizace knihoven (AKS) v jednotlivých regionech v roce 2013
(v závorce celkový počet knihoven bez poboček)

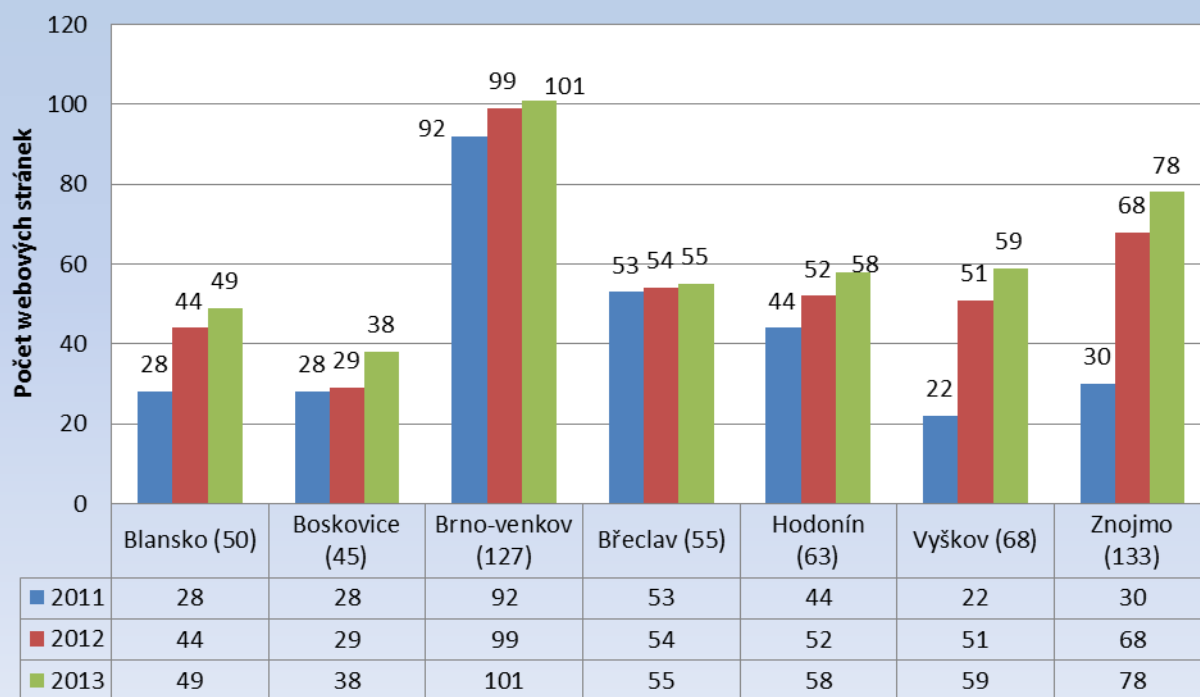
Region	Pověřená knihovna	Profesionální knihovny Clavius/ARL	Neprofesionální knihovny				Plní % neprof. knihoven	Celkem	Plní % všech knihoven
			Celkem	Clavius/ARL	REKS/Reg. ARL	Jiný ¹¹			
Blansko	1 (1)	6 (6)	44(50)	13	31		88	51 (57)	89,4
Boskovice	1 (1)	4 (4)	25(45)	9	15	1	55,5	30 (50)	60
Brno-město	1 (1)	-					100	1 (1)	100
Brno-venkov	1 (1)	19 (19)	95(127)	30	65		74,8	115(147)	78,2
Břeclav	1 (1)	14 (14)	50(55)	39		11	90,9	65 (70)	83,3
Hodonín	1 (1)	16 (16)	36(63)	29	7		57,1	53 (80)	66,2
Vyškov	1 (1)	1/4 (6)	29(68)	3/10	15	1	42,6	35 (75)	46,6
Znojmo	1 (1)	8 (8)	55(133)	11	44		41,3	64 (142)	45,0
Celkem	8 (8)	72 (73)	334(541)	142	144	12	61,7	414(622)	66,5

OPAC v knihovnách v jednotlivých regionech v roce 2013
(v závorce celkový počet knihoven bez poboček)

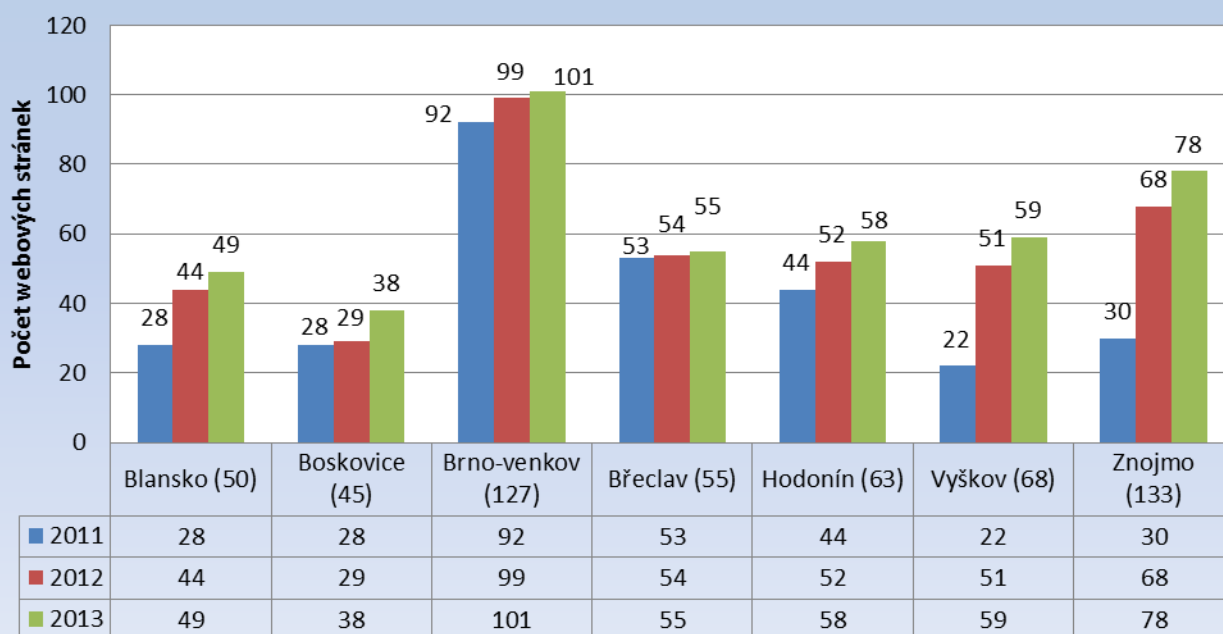
Region	Pověřená knihovna	Profesionální knihovny	Neprofesionální knihovny	Plní % neprofesionálních knihoven	Celkem	Plní % všech knihoven
Blansko	1 (1)	5 (6)	41 (50)	82	47 (57)	82,4
Boskovice	1 (1)	4 (4)	20(45)	44,4	25 (50)	50
Brno-město	1 (1)	-	-	100	1 (1)	100
Brno-venkov	1 (1)	19 (19)	80 (127)	62,9	100 (147)	68,0
Břeclav	1 (1)	14 (14)	50 (55)	90,9	65 (70)	92,8
Hodonín	1 (1)	13 (16)	15 (63)	23,8	29 (80)	36,2
Vyškov	1 (1)	5 (6)	26 (68)	38,2	32 (75)	42,6
Znojmo	1 (1)	4 (8)	44 (133)	33,0	49 (142)	34,5
Celkem	8 (8)	64 (73)	276 (541)	51,0	348 (622)	55,9

¹¹ LANius, Web Knihovny (Boskovicko), Win-knihovna (Vyškovsko)

Počet webových stránek v profesionálních knihovnách JmK

Počet webových stránek v neprofesionálních knihovnách JmK

Pozn.: V závorce celkový počet knihoven.

6.3 Významné události v knihovnách v roce 2013

6.3.1 Slavnostní setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje

Slavnostní setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje připravuje Moravská zemská knihovna od roku 2011. Každoroční účast zástupců kraje přispívá nejen ke zvýšení prestiže celé akce, ale současně vypovídá o důležitém místě knihoven pro život měst a obcí.

Ve čtvrtek 24. října 2013 se v Moravské zemské knihovně konal již 3. ročník slavnostního setkání knihoven obcí Jihomoravského kraje, na kterém byly oceněny nejlépe pracující neprofesionální knihovny.

Setkání připravila Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami za podpory Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Za Jihomoravský kraj přijali pozvání radní pro kulturu a památkovou péči – ing. Jiří Němec a paní Bohumila Beranová a JUDr. Hana Holušová, vedoucí odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Národní knihovnu ČR zastupoval ředitel Knihovnického institutu PhDr. Vít Richter. Setkání se zúčastnili také starostové oceněných knihoven a zástupci pověřených knihoven. Kromě ocenění dobře pracujících knihoven bylo jedním z hlavních cílů slavnosti poukázat na konkrétní přínosy dotace na regionální funkce.

Oceňování knihoven probíhá také v souladu s **Koncepcí rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji na období let 2011-2014**, která si klade za cíl zkvalitňování výkonu regionálních funkcí. Jejich cílem je zajištění dostupnosti a kvality poskytovaných veřejných knihovnických a informačních služeb především obyvatelům malých měst a obcí. Zejména z toho důvodu přistoupila Moravská zemská knihovna jako garant rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji k oceňování těch obecních knihoven, které se významně zasloužily o rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb a mohou být příkladem ostatním obecním knihovnám v kraji.

Ceny byly uděleny jako **vyjádření uznání obecní knihovně za její činnost a zásluhy o rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb a celkový rozvoj kulturního života obce**.

Mezi sledovaná kritéria při hodnocení patřily:

- velmi dobrá činnost knihovny,
- aktivita knihovníka při modernizaci a automatizaci knihovny,
- úspěšná kulturně výchovná činnost,
- případně dlouholetá práce v knihovně.

Z každého regionu mohla být podle [Pravidel pro návrhy a schvalování ocenění pro vybrané knihovny obcí Jihomoravského kraje](#) navržena jedna obecní knihovna, Knihovna Jiřího Mahena v Brně mohla navrhnout svoji pobočku, jejíž činnost je podporována z prostředků krajské dotace na regionální funkce.

Oceněné knihovny, které svými aktivitami překračují hranice obvyklé knihovnické práce a napomáhají rozvoji kulturního a společenského života obce, šíření osvěty a budování dobrých společenských a mezilidských vztahů, jsou dobrým příkladem a inspirací pro ostatní.

Přehled oceněných knihoven včetně fotogalerie byl publikován v elektronickém vydání časopisu Duha 4/2013:

<http://duha.mzk.cz/clanky/slavnostni-setkani-knihoven-obci-jihomoravskeho-kraje-se-konalo-jiz-potreti>

Přehled oceněných knihoven:

Region Blansko

[Obecní knihovna v Brťově-Jenči](#)

Knihovnice: Anna Čumová

Region Boskovice

[Místní knihovna v Roubanině](#)

Knihovnice: Marie Trčková

Knihovna Jiřího Mahena v Brně

[Pobočka Černovice, Charbulova](#)

Knihovnice: Věra Pížová

Pani Anna Čumová z Obecní knihovny v Brťově-Jenči přebírá ocenění od ředitele MZK Mgr. Tomáše Gece. Vlevo: ředitel Městské knihovny Blansko Mgr. Pavel Prikryl a metodička regionu Blansko Helena Jalová.

Pani Marie Trčková z Místní knihovny v Roubanině přebírá ocenění od pana radního Ing. Pavla Němce, vlevo Zdeňka Miřková, metodička regionu Boskovice.

Okres Brno-venkov

[Obecní knihovna Moravany](#)

Knihovnice: Miroslava Horejsková

Okres Břeclav

[Místní knihovna Pasohlávky](#)

Knihovnice: Alena Kratochvílová

Zleva: Lenka Šeffřerová, metodička okresu Brno-venkov, paní starostka obce Moravany RNDr. Marie Barešová, knihovnice Miroslava Horejsková.

Okres Hodonín

[Obecní knihovna Čejkovice](#)

Knihovnice: Marie Ritterová

Zprava: Jaroslava Barová, zástupce ředitele KKD Vyškov, Mgr. Anna Hrozová, Obecní knihovna Pustiměř, pan starosta Miloš Nevřala.

Okres Vyškov

[Obecní knihovna Pustiměř](#)

Knihovnice: Mgr. Anna Hrozová

Okres Znojmo

[Obecní knihovna Jaroslavice](#)

Knihovnice: Jaroslava Slouková

Pan radní Ing. Jiří Němec gratuluje paní knihovnici z Obecní knihovny v Jaroslavicích.

Oceňování knihoven v regionech

Kromě oceňování dobře pracujících knihoven na krajské úrovni oceňuje svoje neprofesionální knihovny **Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově**. Letos se oceňování konalo již pátým rokem na semináři neprofesionálních knihovníků vyškovského regionu v KKD dne 7. listopadu. Jako nejlepší knihovna vyškovského regionu v roce 2013 byla vyhodnocena [Místní knihovna v Moravských Málkovicích](#) (za kulturně-výchovnou činnost v knihovně, dobrou práci s knihovním fondem a výměnným fondem, práci se čtenáři - zejména dětmi, za samostatné uložení knihovního fondu do automatizovaného knihovního systému a velmi pěkné webové stránky knihovny).

Poděkování bylo uděleno knihovně:

[Místní knihovně Rostěnice-Zvonovice](#) za samostatné provedení revize fondu, kulturně-výchovnou činnost v obci a pozvednutí úrovně knihovny.

[Obecní knihovně Radslavice](#) za uložení knihovního fondu do automatizovaného knihovního systému a zkvalitnění služeb knihovny.

[Obecní knihovně Letonice](#) za aktivitu a pozvednutí činnosti místní knihovny.

[Obecní knihovně Hvězdlice](#) za soustavné sebevzdělávání knihovníka a obětavou práci v místní knihovně.

[Obecní knihovně Heršpice](#) za dlouholetou práci knihovnice v místní knihovně.

Článek a foto na stránkách KKD Vyškov:

<http://www.kkdvyškov.cz/2013/11/15/oceneni-neprofesionalnich-knihoven-v-regionu-vyskov/>

6.3.2 Vesnice roku 2013

„Cílem soutěže Vesnice roku v Programu obnovy venkova je snaha povzbudit obyvatele venkova k aktivní účasti na rozvoji svého domova, zveřejnit rozmanitost a pestrost uskutečňování programů obnovy vesnic a upozornit širokou veřejnost na význam venkova. Soutěž poprvé vyhlásil Spolek pro obnovu venkova ČR v roce 1995 pod názvem “Soutěž o nejzdařilejší program obnovy vesnice”. Od roku 1996 je jedním z vyhlášovatelů Ministerstvo pro místní rozvoj a Svaz měst a obcí ČR. Ministerstvo zemědělství se mezi vyhlášovatele připojilo v roce 2007.“

<http://www.vesniceroku.cz/>

Do krajské soutěže Vesnice roku 2013 Jihomoravského kraje se přihlásilo 15 obcí (o sedm méně než v roce 2012). Hodnocení provedla krajská hodnotitelská komise ve dnech 17. - 20. 6. 2013. Všechny knihovny patřily do kategorie neprofesionálních knihoven.

V rámci soutěže byla hodnocena tato kritéria:

1. Koncepční dokumenty
2. Společenský život
3. Aktivity občanů
4. Podnikání
5. Péče o stavební fond a obraz vesnice
6. Občanská vybavenost, inženýrské sítě, úspory energií
7. Péče o veřejná prostranství, přírodní prvky a zeleň v obci
8. Péče o krajinu
9. Připravované záměry
10. Informační technologie obce

Přehled soutěžících knihoven:

OKRES BLANSKO

Obecní knihovna Křtiny

Obecní knihovna Petrovice u Blanska

Obecní knihovna Rudka

OKRES BRNO-VENKOV

Obecní knihovna Moravské Knínice

Obecní knihovna Telnice

Místní knihovna v Unkovicích

OKRES BŘECLAV

Místní knihovna Dolní Dunajovice

Místní knihovna Jevišovka

Obecní knihovna Šakvice

Obecní knihovna Vrbice

OKRES HODONÍN

Obecní knihovna Ratíškovice

Místní knihovna Věteřov

Obecní knihovna Starý Poddvorov

OKRES ZNOJMO

Knihovna Chvalovice

Obecní knihovna Hnanice

Při hodnocení knihoven se přihlíží k těmto hodnotícím kritériím:

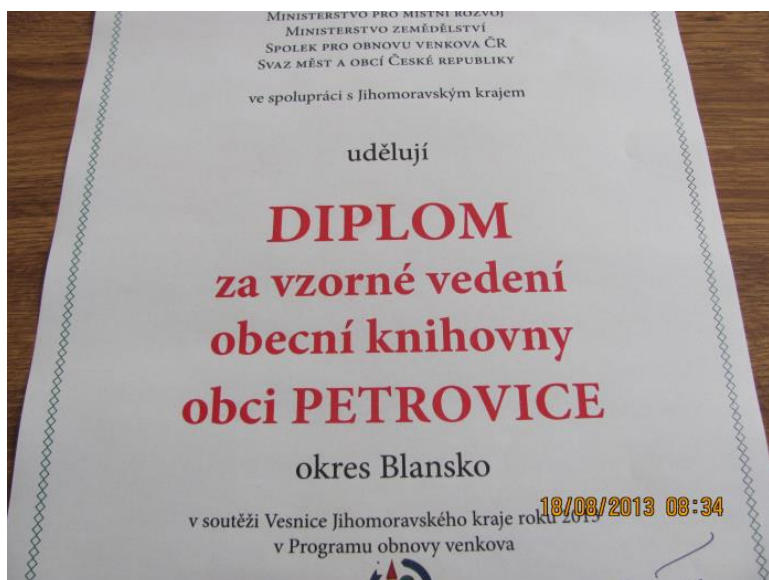
- postavení knihovny v obci
- komunitní role knihovny
- hodiny pro veřejnost
- počet čtenářů – alespoň 10 % z počtu obyvatel
- kvalita knihovního fondu
- úroveň práce s mládeží
- úroveň poskytovaných informačních služeb
- úroveň automatizace knihovny
- propagace činnosti knihovny

Regionální oddělení pověřených knihoven spolupracovaly v rámci metodické pomoci s jednotlivými knihovnami s cílem napomoci jejich dobrému umístění. Současně zajistily podkladové materiály pro krajskou komisařku za SKIP paní Věru Štěpánovou, vedoucí Městské knihovny v Kuřimi.

Diplom za vzorné vedení obecní knihovny získala [Obecní knihovna Petrovice](#), okres Blansko.

Paní Hana Šebelová se svojí prezentací činností knihovny nejvíce oslovila členy komise. Knihovnice organizuje čtenářský klub pro začínající čtenáře, připravuje tvůrčí dílny pro starší děti a dvakrát měsíčně literární čajovnu pro dospělé. Obec ocenila dobrou práci knihovny novým vybavením jejího interiéru. Jako nejlepší knihovna reprezentovala Obecní knihovna Petrovice Jihomoravský kraj v celostátním kole soutěže Knihovna roku 2013. Současně obdržela u příležitosti předání ceny Knihovna roku 2013 **Ocenění** od Svazu knihovníků a informačních pracovníků **za zapojení do programu obnovy rodiny a přínos knihovny pro život v obci díky provázanosti se sociálními službami.**

Knihovna aktivně pracuje s dětmi (tvořivé dílny, soutěže, hry) a s organizacemi v obci, zejména s azylovým domem Lávka.

Obecní knihovna Petrovice – studijní místa s připojením na internet

Webová stránka Obecní knihovny Petrovice

6.3.3 Nově otevřené knihovny

Region Boskovice

[Knihovna Modračka v obci Ludíkov](#) (300 obyvatel).

Knihovna vznikla díky dotaci z MAS Boskovicko PLUS, především zásluhou podpory obce

Ludíkov a místních občanů, kteří pomáhali opravit zdejší prostory bývalé mateřské školky. Knihovna je vybavena novým nábytkem a dvěma počítači s připojením k internetu. K dispozici nabízí okolo tisíce knih, které pocházejí z vlastního fondu bývalé knihovny nebo jsou to dary občanů. Nabídku rozšířil výměnný fond z regionálního oddělení boskovické knihovny.

Knihovna nebude jen pro čtenáře, ale také místem k setkávání lidí a konání tvořivých dílen, bude poskytovat zázemí pro matky s dětmi, seniory a další zájemce. V knihovně byl také založen [Klub malého čtenáře](#) a [Klub krásné literatury](#).

„Jméno knihovny Modračka, jak vysvětlil starosta obce František Veselý, zvolili podle pomístního názvu lokality jihovýchodně od Ludíkova. Podle dochovaných pramenů zde prý jednak kvetlo modré kvítí, jednak zde byla studánka, kde se odrážela modrá obloha. „Nechali jsme se tedy inspirovat modrou vodou, protože knihovny jsou od pradávna pramenem vědění,“ sdělil František Veselý. Připomněl také, že knihovna v Ludíkově má tradici od dob založení dobrovolných hasičů před 120 lety. Tehdejší knihy byly oraženy hasičským znakem, některé z nich si přítomní mohli prohlédnout.“ (Zdroj: http://stare.boskovicko.cz/cislo.phtml?section=2&iss_id=501).

Slavnostní otevření Knihovny Modračka 20. 9. 2013

Logo knihovny

Interiéry Knihovny Modračka
(autorka fotografií: Martina Lukešová)

Okres Brno-venkov

Zcela NOVÁ KNIHOVNA byla otevřena v obci **Běleč**. Je umístěna v rekonstruované budově obecního úřadu a územně spojuje dvě obce – Běleč a Křepťov. Knihovna se zapojila do systému regionálních služeb a v rámci regionálního systému bude využívat AKS Clavius REKS. Také začala využívat nabídku výměnných fondů.

Knihovna vznikla díky úsilí obecního úřadu a starostky obce Ing. Bc. Jany Příkrylové. Při rekonstrukci obecního úřadu byla v prvním patře budovy, vedle zasedací místnosti pro zastupitelstvo, vybudovaná menší místnost, určená pro knihovnu. Paní starostka současně podala na Ministerstvo kultury žádost o registraci knihovny, aby mohla obec využívat také dotačních programů nabízených registrovaným knihovnám.

Okres Hodonín

Profesionální knihovna – Městská knihovna Veselí nad Moravou otevřela v dubnu [NOVOU POBOČKU v Zarazicích](#), Nachází se v budově Zarazického centra a má otevřeno jednou týdně. Výpůjční místo bylo zřízeno v Milokošti ve škole. Provoz zajišťuje pracovnice městské knihovny Veselí nad Moravou. Půjčuje se ve školním roce pouze žákům školy.

Okres Vyškov

Nově byla zřízena pobočka Obecní knihovny v Bohdalicích v obci Manerov. Pobočka zahájí svoji činnost v roce 2014.

6.3.4 Rekonstrukce a stěhování knihoven

Region Blansko

Rekonstrukce proběhla v [Knihovně městyse Křtiny](#), kde byl rozšířen prostor pro děti a vytvořen dětský koutek, současně byly zakoupeny deskové hry.

Částečné úpravy prostor byly také v [Obecní knihovně Petrovice](#).

*Tvořivá dílna – výroba vánočních přání,
27. 11. 2013
(Autorka fotografie: Hana Šebelová)*

Děti poznávají knihovnu, paní knihovnice Hana Šebelová, prosinec 2013

Region Boskovice

Do nových rekonstruovaných prostor byla přestěhována [Obecní knihovna Cetkovice](#), současně byla vybavena novým nábytkem.

[Místní knihovna Úsobrno](#) byla přestěhována do prozatímních prostor Základní školy.

*Fotografie ze slavnostního otevření multifunkčních prostor
(autor fotografií: Mgr. Josef Sychra, zástupce starosty)*

Okres Brno-venkov

Slavnostní otevření [Městské knihovny v Rajhradě](#) v novém provedení se konalo 10. září. Prostory zůstaly stejné, ale knihovna díky novým regálům (sedm polic pro beletrii), světlému koberci, důmyslnému vymalování a výbornému postavení regálů získala moderní vzhled. V prostoru se podařilo udržet Malou galerii Petra Žižky, bývalého vedoucího knihovny. Zásahu na modernizaci interiéru má nejen paní knihovnice Lada Hamerníková, která si všechny barvy a nábytek navrhla, ale především městský úřad, kde našla pochopení a nezbytné finanční prostředky.

Nové vstupní prostory městské knihovny Rajhrad

Malá galerie Petra Žižky

*Interiéry Městské knihovny Rajhrad
(Autorka fotografií: Lada Hamerníková)*

Do nových prostor v rámci budovy obecního úřadu byla přestěhována [Obecní knihovna Malhostovice](#). Současně byla provedena aktualizace fondu.

Do nových prostor byla přestěhována také Obecní knihovna v Dolních Loučkách.

Nové a větší prostory získala [Obecní knihovna Moravany u Brna](#).

*Interiéry Obecní knihovny v Moravanech
(Fotografie: Jana Šubrová)*

*Návštěva dětí z mateřské školy
(Fotografie: Miroslava Horejsková)*

O knihovně vyšel také článek v časopise Duha:

<http://duha.mzk.cz/clanky/obecni-knihovna-moravany-u-brna-na-nove-adrese>

Do větších prostor byla přestěhována [Místní knihovna Budkovice](#) (pobočka Městské knihovny Ivančice).

Stavební práce probíhaly o prázdninách také v [Městské knihovně v Ivančicích](#), kde začaly práce s výměnou oken a zateplováním budovy. Knihovna byla v této době pro čtenáře uzavřená. Dobrý nápad s barevnými stěnami dětského oddělení doplnily kresby hravých koček.

*Interiéry Městské knihovny Ivančice
(autorka fotografií: Věra Štěpánová)*

Okres Břeclav

Do nově rekonstruovaných prostor se stěhovaly [Obecní knihovna Březí](#), [Obecní knihovna Vrbice](#), která byla nově vybavena knihovním nábytkem, [Místní lidová knihovna Velké Hostěrádky](#), a [Místní lidová knihovna Křepice](#), která byla vybavena [novým nábytkem](#), byly položeny nové podlahy a knihovna dostala novou střechu. [Městská knihovna v Mikulově](#) rozšířila svoje prostory o bývalý byt knihovnice v 1. patře, kde byla vybudována konferenční místnost a zázemí pro další aktivity knihovny, např. výstavy. Knihovna začala nově pořádat tzv. [Mikulov English Club](#).

Ze sklepních prostor mateřské školy byla přestěhována do nové budovy blíže ke středu obce [Obecní knihovna Vlasatice](#). Knihovna je nově připojena k internetu a má vlastní webové stránky.

Ze Závěrečné zprávy k výkonu regionálních funkcí v roce 2013 okresu Břeclav:

„Obce vynaložily nemalé finanční prostředky, aby se prostředí knihoven zdatelně zlepšilo. V době rekonstrukce byly tyto knihovny po nezbytně nutnou dobu uzavřeny.“

Okres Hodonín

Slavnostní otevření rekonstruovaných prostor [Obecní knihovny Skoronic](#) proběhlo 30. 8.

Nové interiéry Obecní knihovny Skoronic (autorka fotografií: Renata Ticháčková)

V listopadu probíhala rekonstrukce [Místní knihovny Bukovany](#). Obec získala finanční prostředky v rámci projektu Bukovanská knihovna 21. století, který byl schválen v rámci Programu rozvoje venkova, opatření IV. 1. 2. Realizace místní rozvojové strategie NUTS II Jihovýchod.

V obci Ostrovánky proběhla rekonstrukce kulturního domu, ve kterém se nachází [Místní knihovna Ostrovánky](#).

Od konce října probíhá rekonstrukce v [Místní knihovně v Hovoranech](#).

Do náhradních prostor byla přestěhována [Obecní knihovna v Šardicích](#).

Rekonstrukce proběhla v [Místní knihovně Prušánky](#), [Obecní knihovně Násedlovice](#) a [Místní knihovně Kozojídky](#).

Interiéry Místní knihovny Prušánky (autor fotografií: Jiří Škrobák)

Rekonstrukce proběhla v [Městské knihovně Hodonín](#). Na podzim bylo opraveno oddělení pro dospělé čtenáře. Nově byla také zřízena počítačová učebna.

Interiéry nové počítačové učebny Městské knihovny Hodonín (autorka fotografií: Mgr. Veronika Bábiková)

Okres Vyškov

Do nových větších prostor se přestěhovala [Obecní knihovna Orlovice](#), současně byla vybavena novým nábytkem. V [Obecní knihovně Bošovice](#) byl zřízen dětský koutek.

Okres Znojmo

Vylepšení interiérů proběhlo v pobočce Městské knihovny Znojmo v [Mramoticích](#) (malování, výměna oken a podlah).

Rekonstrukce spojená s rozšířením prostor proběhla v [Městské knihovně v Moravském Krumlově](#). Vedoucí knihovny paní Martina Nováková zhodnotila její přínos v tiskové zprávě s názvem

Městská knihovna Moravský Krumlov se mění v moderní instituci, ze které je následující text: „Čtenáři se dočkali nejen nových vstupních prostor u výpůjčního oddělení, ale i oddělení naučné literatury s moderními regály, čtenáře mile překvapilo zrekonstruované oddělení pro nejmenší děti s hracími koberci a pódiem a zbrusu nové oddělení pro mládež. Celkové náklady rekonstrukce činily 430.000,-Kč. Úplnou rekonstrukcí prošlo oddělení pro děti do 10 let. Jsou zde zbrusu nové barevné regály s velkým kulatým stolem, který lze rozložit jak dílky pomeranče. Dominantou je rohové pódium, které nejen využijí knihovnice při literárních dílničkách a akcích pro malé čtenáře, ale také samotné děti. „Dost bylo sezení na židličkách, ať si děti udělají pohodlí“, dodala knihovnice Dvořáková. To stejné platí o sedacích vacích, které jsou v červené a modré barvě v oddělení pro mládež. Děvčata i chlapci si na nich mohou číst, poslouchat hudbu nebo jen relaxovat. Vhodně umístěné regály vytváří několik příjemných zákoutí, ke zlepšení komfortu přispějí i dva stolky s počítači.“

Přínos knihovny a zejména zlepšení interiérů pro zkvalitnění nabídky služeb vyjádřili ve svém [příspěvku](#) dvě významné regionální osobnosti: spisovatelé Stanislav Češka a Jiří Kratochvíl.

Nové interiéry Městské knihovny v Moravském Krumlově (autorka fotografií: Radmila Dvořáková)

6.3.5 Obnovená činnost knihoven

Okres Brno-město

KJM zajišťovala regionální služby pro 15 výpůjčních míst. Jednalo se převážně o službu nákupu, distribuce a cirkulace výměnných fondů. Pomoc při revizi a aktualizaci fondu byla poskytnuta dvěma obsluhovaným pobočkám. 26. 9. **obnovila svoji činnost dříve zrušená pobočka v Chrlících**. Nová pobočka sídlí v Centru sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením. V průběhu roku probíhala také jednání s představiteli městských částí v Bosonohách a ve Slatině o budoucnosti knihoven. Měly by se v příštích letech přestěhovat do nových zrekonstruovaných prostor.

Interiéry pobočky KJM – Chrlice (autorka fotografií: Jana Kuncová)

Okres Vyškov

Po více jak deseti letech byla na podnět regionálního oddělení pověřené knihovny obnovena v červnu činnost [Obecní knihovny ve Studnici](#), se kterou byla uzavřena smlouva o poskytování regionálních funkcí. Pověřená knihovna poskytla z výměnného fondu přes 300 knih a ze svého fondu zapůjčila soubor o sto svazcích. Knihovna se zapojila do nákupu a zpracování knih přes pověřenou knihovnu. Knihovna je registrována na MK ČR a nabízí registraci čtenářů zcela zdarma.

6.3.6 Pozastavená činnost knihoven

Velkým problémem, s nímž se pověřené knihovny každoročně potýkají, je v některých obcích pozastavení nebo dokonce rušení činnosti místních knihoven, většinou se jedná o pobočky s malou návštěvností. Problém pozastavené činnosti zůstává i nadále pouze u malých knihoven.

Takřka ve všech regionech dochází průběžně k výměně knihovníků. Noví knihovníci jsou proškolení v programech Clavius nebo REKS, jsou seznamováni s provozem knihovny a s knihovnickou technikou. Při předání knihovny novým knihovníkům jsou sestaveny protokoly o předání knihovny a jsou uloženy v dokumentaci o knihovně.

V regionu Boskovice přerušily svoji činnost pobočky Městské knihovny v Letovicích – Jásinov a Meziříčko z důvodu rekonstrukcí budov, kde byly umístěny.

V okrese Brno-město pozastavila svoji činnost neautomatizovaná pobočka Knihovny Jiřího Mahena v Kníničkách z důvodu stěhování a rekonstrukce prostor knihovny.

V okrese Brno-venkov nepracovaly i přes uzavřenou regionální smlouvu obecní knihovny v Olší a v Sobotovicích.

V okrese Hodonín rozhodlo obecní zastupitelstvo v Žeravinách (198 obyvatel) o [pozastavení](#) činnosti Obecní knihovny Žeraviny. Obyvatelé mohou využívat služeb profesionální knihovny v blízké Hroznové Lhotě.

V okrese Vyškov byla zrušena a vyřazena z evidence knihovna v Pavlovicích (součást obce Bohdalice). Knihovna nepracovala již šest let zejména z důvodu malého zájmu (v Pavlovicích žijí převážně chataři a chalupáři).

V okrese Znojmo byla dočasně uzavřena pro nezájem občanů Místní knihovna v Černíně, současně byl vrácen výměnný fond.

Dočasně byla uzavřena pobočka Městské knihovny Znojmo v Načeraticích z důvodu stěhování

do nových prostor obecního úřadu.

6.3.7 Kulturně výchovná činnost

Regionální oddělení Městské knihovny Blansko bylo již šestým rokem zapojeno do projektu Celé Česko čte dětem a do aktivit projektu Škola naruby. Využívá tuto příležitost pro společné aktivity pro knihovny na podporu rozvoje čtenářství a čtenářské gramotnosti. Vyhlášení dalšího ročníku bývá pravidelně v Týdnu knihoven.

Také v roce 2013 se oddělení zaměřilo na poznávání regionu a regionálních osobností a vyhlásilo společnou soutěž s cílem prezentovat výsledky práce s dětmi v knihovnách na dalších setkáních. Šestý ročník byl zahájen celodenním putováním v oblasti Lysice – Drnovice a objevováním přírodních krás v chráněném území přírodní rezervace Lysická obora s erudovaným odborníkem panem Šmédkou. Pro děti bylo naplánováno také setkání s paní spisovatelkou, která píše pod jménem Eva Fantová. Představila novou knihu s názvem Příběhy skřítky Kapradínka a přečetla ukázkou. Sešlo se 38 dětí a 13 dospělých z Bořitova, Drnovic, Němčic, Obory, Petrovic, Rájce-Jestřebí a Závisti.

Akce je koncipována jako odměna za celoroční práci dětí, rodičů a knihovníků.

Cílem těchto společných aktivit je poznávání regionu, seznamování dětí s pověstmi či zajímavou osobností. Obvykle se schází 45 - 50 účastníků.

Autorka fotografií: Helena Jalová

6.4 Ediční činnost

Regionální oddělení pověřených knihoven zpracovávají výsledky z činnosti veřejných knihoven svého regionu v uplynulém roce. Městská knihovna Břeclav zpracovala *Veřejné knihovny regionu Břeclavska v roce 2012*, Městská knihovna ve Znojmě *Výsledky činnosti veřejných knihoven okresu Znojmo za rok 2012*, *Přehled činnosti veřejných knihoven regionu Vyškov v roce 2012* vydala Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově, Městská knihovna Kuřim zpracovala *Výsledky činnosti knihoven okresu Brno-venkov v roce 2012*, regionální oddělení Městské knihovny Boskovice zpracovalo *Zhodnocení činnosti knihoven regionu v roce 2012*.

Tyto materiály, slouží nejen pro vyhodnocení činnosti, ale zejména jako informace zřizovatelům pro porovnání činnosti knihoven jednotlivých obcí. Z toho důvodu apelovala Moravská zemská knihovna na ta regionální oddělení, která zprávu nezpracovávají, aby výsledky svých knihoven každoročně také sumarizovaly a předkládaly zřizovatelům knihoven. [Vzor výroční zprávy](#) s výsledky veřejných knihoven byl metodickým předložen na poradě vedoucích pracovníků regionálních oddělení pověřených knihoven, která se konala v září v pobočce knihovny Jiřího Mahena v Maloměřicích.

Na webových stránkách pověřených knihoven zpřístupňují regionální oddělení informace pro knihovny, kde informují o novinkách, zpřístupňují adresář svých obsluhovaných knihoven včetně údajů o zřizovatelích, zveřejňují zprávy z porad a další aktuální informace.

6.4.1 Vydávání časopisu Duha

Moravská zemská knihovna v Brně vydává od roku 1987 čtvrtletník Duha, časopis s podnázvem Informace o knihách a knihovnách z Moravy. Je určen především veřejným knihovnám. Všechna čísla jsou dostupná on-line na webových stránkách <http://duha.mzk.cz> a starší ročníky přes systém Kramerius: <http://duha.mzk.cz/archiv-digitalizovane-duhy>.

Od druhého elektronického čísla roku 2013 byla zavedena nová rubrika **Dvacet let českého knihovnictví po roce 1989**.

Nově se u každého článku v elektronickém čísle začal zobrazovat počet přečtení a možnost hodnocení (hvězdičky).

Pro jednotlivá čísla byla zvolena následující témata:

1. Práce s dětmi a mladými lidmi v knihovnách
2. Knihovny paměťových institucí (muzeí, galerií, archivů)
3. Trendy v řízení knihoven
4. Informační technologie v knihovnách a elektronické služby knihoven

Časopis vyšel čtyřikrát ročně v elektronické podobě a jednotlivá čísla jsou dostupná na webové stránce <http://duha.mzk.cz>, dvě elektronická čísla byla základem pro tištěné dvojčíslo, které vyšlo v červnu a v prosinci v nákladu 600 výtisků a bylo vystaveno v .pdf formátu na webových stránkách on-line Duhy.

Mezi stálé rubriky časopisu Duha patří:

Studie/Články

Dvacet let českého knihovnictví

Veřejné knihovny

Konference/Akce

Informace pro knihovny (podrubrika Představujeme vysokoškolské knihovny)

Z činnosti MZK

Medailon

Recenze

Regionální nakladatelství

Knihovnické časopisy

Rozhovor

Kavárna¹²

¹² Rubrika vycházela pouze v elektronickém čísle.

6.4.2 Příručka pro knihovníky veřejných knihoven

Na základě žádosti ze strany metodiků – pracovníků regionálních oddělení pověřených knihoven JmK vydalo oddělení knihovnictví MZK pro potřeby zejména malých neprofesionálních knihoven Jihomoravského kraje **Příručku pro knihovníky veřejných knihoven** (*Příručka pro knihovníky veřejných knihoven / Adéla Dilhofová, Monika Kratochvílová a Jan Lidmila. – 1. vyd. – Brno : Moravská zemská knihovna, 2013. 59 s. ISBN 978-80-7051-199-2*).

Příručka vyšla za podpory Jihomoravského kraje.

Z předmluvy:

„Příručka obsahuje základní informace a doporučení týkající se činnosti knihoven a základních principů služeb, seznamuje s odbornou knihovnickou problematikou, se kterou se knihovníci ve své práci setkávají a kterou se příručka snaží srozumitelnou formou přiblížit. Měla by sloužit jako zdroj teoretických i praktických poznatků pro zkvalitnění poskytovaných služeb a zvýšení odborného profilu pracovníků veřejných knihoven. ... Příručka pro knihovníky podporuje celoživotní vzdělávání pracovníků knihoven a klade si za cíl podpořit rozvoj zejména malých knihoven v obcích.“

Příručku tvoří celkem 13 kapitol, doporučená literatura a přílohy.

1. Systém knihoven
2. Knihovnická legislativa
3. Základní dokumenty knihovny
4. Vícezdrojové financování v knihovnách
5. Knihovní fond
6. Katalogizace
7. Veřejné knihovnické a informační služby
8. Umístění a vybavení knihoven
9. Propagace knihovny

10. Akce knihovny pro veřejnost
11. Statistické výkaznictví v knihovnách
12. Možnosti využívání regionálních funkcí
13. Užitečné informační zdroje
pro inspiraci

Součástí příloh jsou ukázky zřizovací listiny, statutu, knihovního řád a ročního výkazu o knihovně. Příručku zpracoval autorský kolektiv pracovníků MZK, funkce odpovědné redaktorky se ujala Mgr. Adéla Dilhofová.

6.5 Výměnné fondy

Budování a využívání účelově budovaných knihovních fondů – výměnných fondů – patřilo mezi nejvýznamnější a nejvíce využívanou regionální službu. Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí zajišťovalo v roce 2013 celkem 6 pověřených knihoven. Budování výměnných fondů a jejich cirkulace prostřednictvím výměnných souborů, stejně tak jako revize a aktualizace knihovního fondu patřily jako každoročně k základním regionálním službám všech osmi pověřených knihoven.

Nákup knihovního fondu z prostředků obcí byl v JMK zabezpečován pro **208 knihoven**, tzn. o 3 více než v uplynulém roce. Hromadné nákupy nové literatury jsou tradičním zdrojem množstevních slev (až 30 %), které umožňují knihovnám nakoupit více titulů. Zpracování knihovního fondu si v roce 2013 vyžádalo v regionech **288 knihoven**, což představuje oproti minulému roku nárůst o 12 knihoven.

Význam budování výměnného fondu a jeho cirkulace prostřednictvím výměnných souborů potvrzují počty expedovaných souborů a počty svazků v souborech.

Cirkulace výměnných fondů v letech 2011, 2012 a 2013

	2011	2012	2013	+ / - (2012/2013)
Počet knihoven	601	600	594	-6
Počet expedovaných souborů	2 258	2 335	2 432	+ 97
Počet svazků v souborech	132 499	136 114	139 759	+ 3 645

V roce 2013 využilo cirkulaci v JMK o 6 knihovnu méně než v roce 2012 – celkem **594 knihoven**, vypůjčeno bylo o 97 souborů více – celkem **2 432 souborů**, v nichž bylo **139 759 svazků** (nárůst o 3 645 svazků).

Cirkulace výměnných fondů umožňuje rozšíření nabídky kmenových fondů smluvních knihoven. Přírůstky do výměnných fondů byly pořízeny z velké části z krajské dotace na regionální funkce, část představují dary. V roce 2013 byly výměnné fondy tímto způsobem doplněny o **178 svazků**. Skutečnost, že lze výměnné soubory expedovat do knihoven dopravou v rámci výkonu regionálních funkcí, zvyšuje zájem o tuto službu. Bývá využívána nejvíce možnost služebního automobilu (knihovny či zřizovatele). Rozvoz bývá spojován s metodickými návštěvami.

6.6 Vzdělávání knihovníků

Jednou z prioritních oblastí, kterou pověřené knihovny v roce 2013 zabezpečovaly, bylo vzdělávání knihovníků včetně pořádání porad a seminářů. Vzdělávací programy připravilo pro smluvní knihovny 7 pověřených knihoven (kromě Knihovny Jiřího Mahena v Brně, která tento typ činnosti nevykonává). Účast na vzdělávacích aktivitách projevil **379 knihoven** (nárůst o 59 knihoven).

6.6.1 Vzdělávání v Moravské zemské knihovně

Nezbytným předpokladem zvyšování úrovně poskytovaných služeb je vzdělávání knihovníků, které v rámci kraje garantoval [úsek výkonu regionálních funkcí Moravské zemské knihovny v Brně](#). Významnou a praktickou pomoc obecním knihovnám poskytují regionální oddělení pověřených knihoven, která ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou usilují o realizaci cílů stanovených krajskou koncepcí.

Nejvyšší podíl na vzdělávání knihovníků v JMK měla tradičně MZK v Brně, která z pozice krajského centra vzdělávání připravila pro **176 knihoven** (o 15 více než v roce 2012) a **602 účastníků** (o 140 více) kurzy a odborné semináře.

V květnu připravila MZK ve spolupráci s Regionálním klubkem KDK Jižní Morava SKIP a KJM seminář **Malí a ještě menší aneb Programy pro předškolní děti v knihovnách**, který se konal v KJM. Na úvod vystoupila PhDr. Mgr. Iva Žaloudíková, Ph.D. z Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity s přednáškou Psychologická charakteristika dítěte předškolního věku. Další vystupující představili různé formy práce s předškolními dětmi. Nejvíce zaujal účastníky práce s loutkou v podání dramaturgyně Divadla radost Mgr. Evy Janěkové.

V květnu se také konal seminář **Novela autorského zákona pro knihovny**.

Ve dvou červnových termínech se konal seminář **Efektivní komunikace se čtenáři**, který vedla PhDr. Jaroslava Dosedlová, Ph.D. z Psychologického ústavu FF MU v Brně.

V září se konal také ve spolupráci s Dětským klubkem KDK Jižní Morava SKIP v Moravské zemské knihovně seminář **Pokladnice aneb Nejen současná literatura pro děti a mládež**. Příspěvek Panorama současné české a světové literatury pro děti a mládež přednesla PhDr. Milena Šubrtová, Ph.D. z Katedry českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Pozornost věnoval seminář české poezii pro děti, nabídku nakladatelství JOTA pro děti a mládež i vážným tématům v literatuře v podání předsedy Svazu českých knihkupců a nakladatelů Martina Vopěnky. Akci navštívilo celkem 63 účastníků.

V závěru roku se v MZK konala roadshow ke Koncepti rozvoje knihoven České republiky s názvem **Quo vadis, knihovno**. S přednáškami vystoupil PhDr. Vít Richter, PhDr. Bohdana Stoklasová, Mgr. Jaroslava Štěrbová a z MZK ing. Petr Žabička.

Na přednášku navazovala dílna (workshop), ve které se účastníci dověděli, jak zavést Koncepti do praxe. Pro účastníky z městských knihoven byla připravena krátká úvodní přednáška o připravovaném Centrálním portálu českých knihoven Knihovny.cz, na kterou navázala přednáška o komunitní roli knihoven. Program pro účastníky z odborných knihoven se věnoval Centrálnímu portálu českých knihoven [Knihovny.cz](#).

Jako každoročně se konala školení katalogizace:

- katalogizace elektronických zdrojů
- jmenné autority – standardy a aktuální změny.

Jako reakce na potřeby zejména profesionálních knihoven připravila MZK ve spolupráci s firmou Lanius dvě školení Clavius (výpůjční modul, katalogizace a novinky).

Na podporu marketingových aktivit knihoven se ve dvou termínech uskutečnil kurz Tvorba letáku pro propagaci knihoven, lektorem byl Mgr. Petr Křivánek, který pracuje jako IT specialista v Knihovně univerzitního kampusu Masarykovy univerzity.

Cílem vzdělávacích aktivit bylo zkvalitnit a rozšířit práci s informacemi, seznámení s novými trendy, řešení problémů v knihovnách a informační vzdělávání uživatelů knihoven.

Úsek výkonu regionálních funkcí zajišťoval kurzy v počítačové učebně, semináře a vzdělávací akce

v konferenčním sále MZK, celkem bylo připraveno **16 vzdělávacích akcí** v rámci regionálních funkcí (21 akcí celkem). Navštívilo je z pověřených, základních i odborných knihoven celkem **547 účastníků** (o 116 více než v loňském roce, celkem na všech akcích účast 602 účastníků). **4 porady** (o dvě méně než v roce 2012), které MZK pořádala, navštívilo **50 účastníků** (o 37 méně).

Pro knihovníky veřejných knihoven zajišťovala MZK Rekvalifikační knihovnický kurz. Byl ukončen školní rok 2012/2013 a v září zahájen další ročník. Ve školním roce 2012/2013 rekvalifikační knihovnický kurz absolvovalo **16 posluchačů**.

6.6.1.1 Rekvalifikační knihovnický kurz

Rekvalifikační knihovnický kurz pro obor 243 2 odborný pracovník knihovny a 243 3 odborný pracovník v informacích (viz Klasifikace zaměstnání vyd. Statistický úřad 1993, sv. 2) má platnost v celé České republice. Je akreditován na základě paragrafu 108, zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení, v souladu s paragrafem 108 odst. 3 zákona č. 435/2004 Sb. a paragrafu 67 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Platnost akreditace je do 8. 4. 2016.

Kurz je určen pracovníkům veřejných a odborných knihoven, kteří jsou absolventy středních škol s maturitní zkouškou neknižovnického zaměření, případně absolventům vysokých škol jiného odborného zaměření.

Učební program rekvalifikačního kurzu:

1. Knihovnictví v širších souvislostech
2. Budování organizace a ochrana informačního fondu
3. Knihovnicko-informační fondy a systémy
4. Knihovny a informační technologie
5. Knihovny a informační technologie
6. Základy managementu a marketingu

Součástí výuky je i návštěva odborných pracovišť MZK a dalších vybraných brněnských paměťových institucí.

Účastníci a lektori rekvalifikačního knihovnického kurzu 2012/2013

6.6.1.2 E-learningové vzdělávání

V roce 2013 pokračoval druhým rokem e-learningový [Knihovnický kurz](#), který připravila Moravská zemská knihovna v Brně.

Cílem kurzu bylo nabídnout chybějící či rozšiřující (inovační) vzdělání knihovníkům z řad veřejných profesionálních i neprofesionálních knihoven v tematickém rozsahu rekvalifikačního knihovnického kurzu. První kurz probíhal v jarním a podzimním termínu a **ukončilo jej úspěšně 82 posluchačů** (v jarním termínu 47, v podzimním termínu 35), kteří na závěr po splnění všech úkolů obdrželi potvrzení (osvědčení) o absolvování kurzu. Celkem bylo na kurz přihlášeno 97 účastníků.

Témata modulů:

Informační zázemí oboru
Legislativa k oboru
Informační fondy a typologie dokumentů
Akvizice
Evidence knihovního fondu
Knihovnické a informační služby
Informační etika

Jmenný popis
Věcný popis
Základy bibliografie a Metodika tvorby bibliografií a rešerší
Elektronické informační zdroje
Digitální knihovny
Práce se čtenářem
Informační gramotnost
Online prezentace knihoven

V podzimním termínu byl spuštěn zcela nový e-learningový tutorovaný kurz [Služby knihoven](#) v rozsahu 13 modulů. První pilotní běh **úspěšně ukončilo 19 knihovníků** z Jihomoravského kraje.

Cílem kurzu bylo poskytnout rozšiřující (inovační) vzdělání především vedoucím i řadovým pracovníkům služeb z řad veřejných profesionálních knihoven a pracovníkům regionálních oddělení pověřených knihoven.

Přehled témat:

1. Úvod do právního rámce služeb
2. Informační etika a knihovny
3. Meziknihovní služby a jejich zdroje
4. Referenční služby
5. Volné elektronické informační zdroje
6. Licencované elektronické informační zdroje
7. Rešeršní služby
8. Služby specifickým skupinám uživatelů
9. Komunikace s uživateli knihoven
10. Výzkumy uživatelských potřeb
11. Prostorové možnosti knihovny a vybavení knihoven
12. Organizování akcí v knihovnách
13. Benchmarking knihoven

Na závěr kurzu obdrželi účastníci, kteří splnili všechny podmínky, potvrzení (osvědčení) o absolvování kurzu.

6.6.1.3 Exkurze a odborné praxe

Úsek výkonu regionálních funkcí se podílel na zajišťování exkurzí pro odbornou veřejnost a studenty knihovnických škol. Celkem bylo zajištěno 10 exkurzí, kterých se zúčastnilo 320 účastníků (z toho pro U3V Masarykovy univerzity dvě exkurze vždy pro dvacet účastníků).

Odborné praxe byly zajišťovány v průběhu celého roku pro studenty středních a vysokých škol. Pro studenty středních škol a gymnázií byla zpracována koncepce informačního vzdělávání v MZK. Připravené lekce informačního vzdělávání včetně interaktivních exkurzí byly nabídnuty školám, které tuto nabídku začínají využívat.

7 Hodnocení výkonu jednotlivých regionálních funkcí a plnění standardů regionálních funkcí

V roce 2013 vykonávalo regionální funkce stejně jako v předešlých letech v 7 okresech JMK 8 pověřených knihoven. Počet pověřených knihoven zůstal beze změny.

Moravská zemská knihovna v Brně koordinovala plnění standardů RF, které jsou součástí Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich

koordinaci na území České republiky. V rámci kraje spolupracovala s osmi pověřenými knihovnami. Plnění RF v kraji zabezpečovalo v přepočteném stavu celkem 25,46 pracovníků.

Pověřené knihovny zabezpečovaly všechny regionální činnosti. MZK v Brně vykonávala zejména poradenskou a konzultační činnost, statistiku knihovnických činností, vzdělávání knihovníků, semináře a porady. Knihovna Jiřího Mahena v Brně jako pověřená knihovna okresu Brno–město se spolu se svými 15 obsluhovanými neautomatizovanými pobočkami (tzv. výpůjčními místy) soustředila při výkonu regionálních funkcí především na tvorbu výměnného knihovního fondu; jeho akvizici, zpracování, distribuci a cirkulaci. Do krajského výkazu jsou zahrnuty i další regionální činnosti, které KJM v Brně vykonávala. Jde o regionální služby související s odbornou činností v obsluhovaných knihovnách, pobočkách KJM: poradenská a konzultační činnost, porady, revize a aktualizace knihovního fondu a doprava výměnných fondů.

Při jednáních se zřizovateli knihoven zdůvodňovaly pověřené knihovny stejně jako v uplynulých letech význam evidence knihoven v databázi MK ČR. Stav evidovaných knihoven byl navýšen o dvě knihovny.

V rámci regionálních funkcí jsou pověřenými knihovnami vykonávány následující činnosti:

- poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů,
- statistika knihovnických činností,
- vzdělávání knihovníků, semináře, porady,
- tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce,
- pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů,
- nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce,
- servis automatizovaného knihovního systému.

Jednotlivé standardy představují soubor nároků na způsob a úroveň poskytování služeb, jimiž jsou regionální funkce naplňovány.

7.1 Poradenská a konzultační činnost

Poradenská a konzultační činnost pověřených knihoven patřila v roce 2013 ke třetí nejvíce využívané službě, vyžádalo si ji **560 knihoven** (o 39 méně než v roce 2012).

Pověřené knihovny JMK uskutečnily spolu s MZK celkem **792 metodických návštěv**, což je o 143 návštěv méně více než v uplynulém roce. Z celkového počtu **2 301 poskytnutých konzultací** (o 98 více než v předcházejícím roce), zabezpečila MZK v Brně touto činností 80 knihoven JMK (o 10 více než v roce 2012) a poskytla celkem 150 konzultací (stejný počet).

Konzultace se týkaly nejčastěji regionální automatizace, projektů VISK, výměnných fondů, webových stránek, statistického výkaznictví, revize a aktualizace knihovních fondů, knihovnické techniky, práce se čtenářem, vzdělávání, internetizace apod.

Tato regionální služba patří po statistice a cirkulaci výměnných fondů mezi nejvíce využívané odborné činnosti ze strany základních knihoven. Zahrnuje poradenství ke všem problémům knihovnictví. Zájem o ni projevil 92,3 % knihoven. Oproti loňskému počtu (669 knihoven) představuje toto číslo úbytek o 4,3 %.

Celkem bylo poskytnuto pověřenými knihovnami 2 151 konzultací.

Metodické návštěvy: Břeclav (231), Hodonín (138), Znojmo (122), Brno-venkov (92), Vyškov (76), Blansko (62), Boskovice (61), KJM (1).

Pověřenými knihovnami bylo celkem vykonáno 783 metodických návštěv, průměrně vychází na jednu obsluhovanou knihovnu 1,14 metodické návštěvy (o 0,21 méně než v roce 2012).

Náplň konzultací a metodických návštěv se týkala všech oblastí práce obsluhovaných knihoven včetně ekonomicko právních otázek. Stejně jako v minulých letech byly konzultace a metodické návštěvy zaměřeny na statistické výkaznictví, automatizaci knihovnických činností včetně internetizace knihoven, výměnné fondy, aktualizaci a revizi knihovnických fondů, knihovnickou techniku, grantové programy MK ČR, prostorové a materiální podmínky knihoven včetně propagace jejich činnosti.

Pokles metodických návštěv oproti předcházejícímu roku zaznamenaly všechny regiony/okresy Blansko (- 55), Boskovice (- 41), okres Znojmo (- 30), Brno-venkov (- 28), Břeclav (- 7), okres Hodonín (- 6), Vyškov (- 3), Brno-město (- 5).

Došlo ke snížení počtu obslužených knihoven (- 39) a počtu metodických návštěv (- 144), zvýšil se počet poskytnutých konzultací (+ 98).

Poradenská a konzultační činnost

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obslužených knihoven	Počet konzultací	Počet metodických návštěv
Blansko	67	65	350	62
Boskovice	66	61	231	61
Brno-město	15	2	2	1
Brno-venkov	146	102	195	92
Břeclav	77	74	311	231
Hodonín	79	79	417	138
Vyškov	87	87	535	76
Znojmo	148	90	110	122
Celkem	685	560	2 151	783
MZK v Brně	8	70	150	9
Celkem	693	669	2 301	792

Moravská zemská knihovna v Brně vydala v rámci poradenské činnosti čtyři elektronická a dvě tištěná čísla časopisu Duha. Časopis informuje o knihách a knihovnách z Moravy a je současně platformou pro informace o aktivitách a dění ve veřejných knihovnách Jihomoravského kraje.

Standard Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor

Periodicita: Průběžně, metodická návštěva minimálně 1x ročně v každé obsluhované knihovně provozované obcí v kraji.

Standard RF byl v oblasti poskytovaných konzultací splněn (v roce 2013 celkem 2 301 konzultací, 2012 – celkem 2 203 konzultací, tj. navýšení o 98 konzultací). Oproti loňskému roku došlo ke snížení počtu metodických návštěv (- 144), v JMK celkem 792 metodických návštěv, standard byl splněn (v roce 2012 celkem 936 metodických návštěv).

Rozbor činnosti – vyúčtování dotace RF za rok 2012 bylo doručeno včetně komentáře odboru kultury a památkové péče KÚ JMK v únoru 2013. Byla sestavena **Výroční zpráva o hodnocení**

výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2012, která byla zaslána Knihovnickému institutu Národní knihovny ČR a odboru kultury a památkové péče JMK. Byla zároveň vystavena na webových stránkách oddělení knihovnictví: <http://www.mzk.cz/region>.

7.2 Statistika knihovnických činností

Vykonávání této regionální služby patří mezi statistickou povinnost vyplývající ze zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Jejím cílem je shromažďování, zpracování a zveřejňování statistických informací z činnosti regionálních oddělení pověřených knihoven. Ačkoli se tato služba bezprostředně na rozvoji regionálních činností nepodílí, poskytuje potřebné informace pro jejich další rozvoj. Zahrnuje poradenství, kontrolu, urgenci a zpracování statistických výkazů a komentářů. Náročnější konzultace ke statistice jsou zahrnuty v poradenské a konzultační činnosti. Zpracování statistiky je hlavní náplní činnosti regionálních oddělení pověřených knihoven a krajské knihovny zejména v období od počátku ledna do poloviny února.

Ve Statistickém výkazu výkonu regionálních funkcí se liší počty všech obslužených knihoven (680) a počty zpracovaných statistických výkazů (684) – do výsledného počtu jsou zahrnuty také regionální sumáře. MZK v Brně zpracovala 8 výkazů (výkaz RF za MZK, pověřené knihovny a celokrajský sumář, dále Roční výkaz o knihovně za MZK v Brně, sumář za knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí, sumář za profesionální knihovny, neprofesionální knihovny a celkový sumář všech knihoven).

Již devátým rokem je využíván v MZK a v pověřených knihovnách statistický program STAT-Excel, který výrazně usnadňuje a zjednodušuje zpracování statistických výkazů a zejména následné vyhodnocení statistických ukazatelů včetně standardu VKIS. Ačkoli je určen především pro vkládání a vyhodnocování údajů, které shromažďuje NIPOS (Roční výkaz o knihovně KULT (MK) 12-01), jsou součástí tabulek i údaje z regionálních činností (výměnné fondy, semináře, porady, konzultace). Program je možné využívat i pro příležitostné zjišťování informací týkajících se regionálních činností pověřených knihoven.

Standard Statistika knihovnických činností

Periodicita: 1x ročně výkazy, průběžně využití

Standard statistika knihovnických činností byl v rámci kraje i jednotlivých okresů (regionů) splněn, údaje jsou celoročně využívány při analýzách a řešení dílčích problémů v knihovnách.

7.3 Vzdělávání knihovníků, semináře

Vzdělávání knihovníků a semináře patří mezi regionální službu, o kterou bývá již tradičně mezi knihovníky velký zájem. Vzdělávací aktivity, které připravily pověřené knihovny v roce 2013, navštívilo celkem 379 knihoven ze 685, tedy **55,3 %**. V porovnání s předchozím rokem došlo **ke zvýšení o 8,6 %**. Počet obslužených knihoven se zvýšil o 59, počet vzdělávacích akcí se snížil o 5 – **celkem 110** (2012 – 115 akcí).

Každoročně pořádá Městská knihovna Kuřim - regionální oddělení pro knihovníky profesionálních i neprofesionálních knihoven okresu Brno-venkov exkurzi spojenou s výjezdní poradou do některé nově rekonstruované knihovny. V roce 2013 připravila exkurzi do Městské knihovny Hodonín.

V tradici výjezdních porad spojených s exkurzí do knihoven pokračovala také Městská knihovna Znojmo. Knihovníci znojemského okresu navštívili Moravskou zemskou knihovnu a Knihovnu univerzitního kampusu Masarykovy univerzity v Brně.

Řada knihoven pověřených regionálními službami spojuje stejně jako v předcházejícím roce vzdělávací akce s poradami pracovníků profesionálních a neprofesionálních knihoven do jednoho dne či několika spádových míst regionu. Samozřejmostí je nabídka více termínů zejména pro knihovníky neprofesionálních knihoven.

Důvodem je zejména:

- minimalizovat uzavření především profesionálních knihoven s jedním pracovníkem,
- předcházet problémům s uvolňováním knihovníků jejich zřizovateli,
- možnost volby místa a termínu vzdělávací akce dle potřeby či zájmu účastníků,
- aktivnější práce v menším kolektivu účastníků,
- seznámení se s pracovním prostředím a činností jiné knihovny regionu.

Programy vzdělávacích aktivit pověřených knihoven se zaměřily zejména na práci se čtenářem, základy katalogizačních pravidel v návaznosti na knihovnický systém, internetové vyhledávače a jejich využití v knihovnách a práce v REKS

Mezi úspěšné akce se zařadil jako každoročně akreditovaný Rekvalifikační knihovnický kurz v MZK v Brně v rozsahu 160 vyučovacích hodin spojený s návštěvami vybraných veřejných a odborných knihoven.

Snížení počtu vzdělávacích akcí zaznamenala Městská knihovna Znojmo (-7), Městská knihovna Boskovice (-6), Knihovna Karla Dvořáčka (-5), Blansko (- 2), Městská knihovna Břeclav (-1), Městská knihovna Kuřim (-1).

Knihovna Jiřího Mahena nevykázala žádnou vzdělávací akci.

Navýšení zaznamenal okres Blansko (+14) a okres Hodonín (+1).

Nárůst počtu obslužených knihoven zaznamenal okres Znojmo (+34), Blansko (+18), Hodonín (+14), Vyškov (+6), Břeclav (+1), Břeclav (+ 1), snížení bylo v okrese Brno-venkov (-11) a regionu Boskovice (-3).

V celkovém součtu všech pověřených knihoven byl zaznamenán za rok 2013 oproti roku 2012 nárůst o 223 všech vyučovacích hodin (ze 325 v roce 2012 na 548 v roce 2013). Došlo však ke snížení počtu hodin v rámci RF (- 63 hodin). Také se snížil počet všech účastníků vzdělávacích akcí (- 106) a počet účastníků akcí v rámci RF (- 61).

Moravská zemská knihovna zaznamenala zvýšení počtu obslužených knihoven o 15, k významnému nárůstu došlo v počtu všech účastníků akcí (+ 140) i účastníků akcí RF (+ 116). Snížil se počet všech vyučovacích hodin (- 3) i počet vyučovacích hodin v rámci RF (- 4).

Vzdělávání knihovníků, semináře

Region	Počet obsluž. knihoven		Počet všech vzdělávacích akcí		Počet v rámci RF		Počet všech účastníků		Počet účastníků v rámci RF		Počet všech vyučovacích hodin		Počet hodin v rámci RF	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Blansko	43	25	23	9	6	4	113	47	49	42	356	43	29	15
Boskovice	47	50	6	12	6	12	111	178	111	178	29	50	29	50
Brno-město														
Brno-venkov	53	64	3	4	3	4	87	118	87	118	9	14	9	14
Břeclav	47	46	9	10	9	10	128	132	128	132	24	26	24	26
Hodonín	50	36	4	3	4	3	103	52	103	52	14	12	14	12
Vyškov	51	45	48	53	43	45	192	325	92	121	66	114	46	81
Znojmo	88	54	17	24	17	24	112	100	112	100	50	66	50	66
Celkem	379	320	110	115	88	102	846	952	682	743	548	325	201	264
MZK	176	161	21	20	16	18	602	462	547	431	118	121	106	110
Celkem	555	481	131	135	104	120	1448	1414	1229	1174	666	446	307	374

Srovnání celkových výsledků z let 2012 a 2013

Celkem JMK	Počet obsluh. knihoven	Počet všech vzdělávacích akcí	Počet v rámci RF	Počet všech účastníků	Počet účastníků v rámci RF	Počet všech vyučovacích hodin	Počet hodin v rámci RF
2012	481	135	120	1 414	1 174	446	374
2012	555	131	104	1 448	1 229	666	307
Rozdíl	+ 74	- 4	- 16	+ 34	+ 55	+ 220	- 67

7.4 Porady

Porady patří mezi důležité regionální činnosti, neboť napomáhají koordinaci a plánování a tím přispívají ke kvalitativnímu rozvoji RF. Porad pověřených knihoven se zúčastnilo celkem **321 knihoven**, což představuje **46,8 %** z celkového počtu 685 obsluhovaných knihoven, oproti roku 2012 snížení o 10 knihoven.

Ve snaze o sjednocení a koordinaci výkonu regionálních služeb v JMK a k zajištění jednotlivých činností se v roce 2013 konala jedna společná porada ředitelů pověřených knihoven a tři porady vedoucích regionálních oddělení pověřených knihoven. Na poradách vystupují pravidelně pracovníci regionálních oddělení a informují o regionálních činnostech, které poskytují smluvním knihovnám. **Přínos regionálních služeb pro základní knihovny oceňují zejména zřizovatelé knihoven a pověřené knihovny, jejichž prostřednictvím jsou služby nabízeny i těm nejmenším knihovnám.**

Na poradách byly projednávány aktuální otázky profesionálních a neprofesionálních knihoven, standard VKIS, výsledky činnosti knihoven za rok 2012, internetizace knihoven, statistika, revize a aktualizace výměnných fondů, granty a aktuální informace z oblasti knihovnictví, zhodnocení poskytovaných regionálních služeb za uplynulé období či vzdělávání knihovníků. Hlavním tématem v roce 2013 bylo pokračující úsilí při naplňování Koncepce rozvoje regionálních funkcí v Jihomoravském kraji na období 2011-2014, vyhodnocení standardu VKIS, podpora REKS a webové stránky knihoven.

Porady jsou pravidelně pozitivně hodnoceny jako platforma výměny zkušeností a odborných znalostí mezi knihovníky. Účast představitelů samosprávy a pozvaných odborníků informujících o aktuálních trendech je cennou příležitostí ke vzájemnému informování a konzultacím.

Obdobně jako vzdělávací akce jsou porady regionálních oddělení pověřených knihoven často soustředěny do 2-3 spádových obcí regionu a uskutečňovány společně se vzdělávacími programy – viz Vzdělávání knihovníků, semináře.

Porady

Region		Počet obslužených knihoven		Počet akcí		Počet účastníků	
	Obsluh.	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Blansko	67	6	7	3	2	28	18
Boskovice	66	47	50	6	7	111	120
Brno-město	15	15	14	2	2	28	25
Brno-venkov	146	82	104	8	8	127	164
Břeclav	77	59	61	8	8	167	169
Hodonín	79	50	50	3	3	94	93
Vyškov	87	5	5	2	2	9	10
Znojmo	148	57	40	4	5	65	72
Celkem	685	321	331	36	37	629	671
MZK v Brně	8	8	8	4	6	50	87
Celkem	693	329	339	40	43	679	758

Standard Vzdělávání knihovníků, semináře, porady

Periodicita: 4x ročně porada ředitelů/pracovníků pověřených knihoven,

2x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven. Další vzdělávací akce (semináře, školení aj.) zajišťující nabídku odborného vzdělávání v rozsahu 30 hodin všem knihovníkům profesionálních a v rozsahu 8 hodin všem knihovníkům neprofesionálních knihoven v kraji.

V Jihomoravském kraji se konala v roce 2013 jedna porada ředitelů pověřených knihoven a tři porady pracovníků regionálních oddělení. Standard dvou porad pro profesionální knihovníky byl splněn v každé pověřené knihovně. V případě neprofesionálních knihoven se konání porad daří zajišťovat v rámci spádových oblastí obvykle ve více termínech z důvodu obtížného uvolňování pracovníků z jejich hlavního pracovního poměru.

7.5 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu

Tato odborně a časově náročná regionální služba patří podle počtu obslužených knihoven k nejméně využívaným regionálním službám, přičemž míra jejího využití v příslušném roce závisí na tom, kolik knihoven má v plánu provedení revize.

Počet obslužených knihoven zůstal skoro stejný (+ 1).

Revize je knihovnám zajišťována několika způsoby:

- a) provedením úplné revize knihovního fondu včetně aktualizace a potřebné administrativy (vyplnění Protokolu o provedení revize knihovního fondu a Zdůvodnění zjištěného rozdílu při revizi) – v současné době již nejméně častý způsob,
- b) praktickou pomocí knihovníkovi při zahájení a ukončení revize – nejčastější způsob,
- c) metodickou pomocí či průběžnými konzultacemi.

Snahou při jejím zajišťování je maximálně efektivní způsob vykonávání, což může být dosaženo pouze při tzv. automatizované revizi, tedy v knihovnách, které mají zakoupen revizní modul. V souvislosti se zaváděním REKS dochází v knihovnách k provedení revize při ukládání knihovního fondu.

Výjezdy do knihoven na zahájení revizních prací včetně aktualizací se realizovaly tak jako v předcházejícím roce až po obdržení dotace na RF.

Revizí a aktualizací knihovních fondů bylo obsluženo ve sledovaném období **125 knihoven** (v roce 2012 o 1 knihovnu méně). Revizními pracemi v **92 knihovnách** (o 4 méně než v roce 2012) prošlo 392 182 k.j., což představuje snížení o 178 126.j. oproti minulému roku. V jedné ze 125 obslužených knihoven bylo **zrevidováno v průměru 3 137,4 k.j.** (v roce 2012 průměrně 4 599 k.j.).

V polovině knihoven došlo k poklesu počtu obslužených knihoven, v polovině k nárůstu. Největší nárůst počtu revidovaných svazků byl v okrese Brno-venkov (+ **56 481 k.j.**), v regionu Blansko (+ **17 953 k.j.**).

K poklesu v počtu revidovaných k. j. došlo ve všech ostatních regionech, nejvíce v okrese Břeclav (- 97 318 k.j.).

Regionální oddělení samy iniciují vykonání revize v knihovnách, kterým uběhla pětiletá lhůta, a každoročně připravují začátkem roku plán revizní činnosti. Součástí revizí jsou aktualizace knihovních fondů, které provádějí zpravidla pracovnice regionálních oddělení.

Počet revidovaných knihoven se zvýšil v okrese Brno-venkov (+ 11), Vyškov (+ 6), Boskovice (+ 3) a Hodonín (+ 2). Ke snížení počtu revidovaných knihoven došlo v okrese Břeclav (- 9), Brno-město (- 8) a Znojmo (- 5). Stejný počet zaznamenal region Blansko.

V okrese Brno-venkov probíhá revize a aktualizace fondů přes jednotlivá střediska (Kuřim – 85 133 sv., Ivančice – 7 564 sv., Modřice – 2 820 sv.).

MZK v Brně tuto regionální službu přenesla na pověřené knihovny. Zabezpečuje ji v rámci poradenské a konzultační činnosti.

Revize a aktualizace knihovního fondu

Region	Počet obslužených knihoven	Počet revidovaných knihoven	Počet revidovaných KJ	Průměrný počet revidovaných KJ v 1 knihovně	
				2012	2013
Blansko	12	7	37 141	2 741,1	5 305,8
Boskovice	22	12	18 539	2 861,1	1 544,9
Brno-město	2	2	5 500	3 824,8	2 750
Brno-venkov	34	24	95 517	3 002,7	3 979,8
Břeclav	16	9	60 479	7 172,5	6 719,8
Hodonín	13	13	111 997	13 901	8 615,1
Vyškov	17	17	41 696	6 935,8	2 452,7
Znojmo	9	8	21 313	4 698,6	2 664,1
Celkem	125	92	392 182	5 940,7	4 262,8

Standard Pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů

Okruh příjemců: Neprofesionální knihovny a knihovny s pracovním úvazkem nejvýše 1,0 v kraji.

Periodicita: 1x za pět let - na vyžádání.

Počet revidovaných knihoven je každoročně v jednotlivých regionech odlišný. Určujícím hlediskem je pětiletá lhůta stanovená prováděcí vyhláškou ke knihovnímu zákonu č. 88/2002 Sb. Z toho důvodu může být v některých letech množství revidovaných knihoven vyšší a v jiných nižší. Určující je plán revizí, který si vytváří regionální oddělení pověřených knihoven. Revize v knihovnách probíhá současně také s ukládáním knihovního fondu při zavádění REKS (knihovny okresu Brno-venkov, Blansko, Boskovice a Znojmo) a regionální automatizace v systému ARL (Vyškov). Plán revizí byl v jednotlivých pověřených knihovnách splněn.

7.6 Nákup knihovního fondu z prostředků obcí

Podle zájmu smluvních knihoven se tato regionální služba umístila na 7. místě mezi regionálními funkcemi. Nákupem knihovního fondu, který finančně dotují zřizovatelé knihoven, bylo obsluženo **208** knihoven, to je **30,3 %** z počtu obsluhovaných knihoven (o 0,4 % více než v minulém roce).

Jednalo se o nákup knih do kmenového fondu knihoven. Tuto regionální službu vykonávaly s výjimkou Blanska a Boskovic všechny pověřené knihovny. Na nákup KF z prostředků obcí pro KJM v Brně přispělo 6 městských částí (Černovice, Ivanovice, Slatina, Ořešín, Křížová, Chrlice), celkem se jednalo o 287 svazků (navýšení o 58 svazků oproti roku 2012).

K nárůstu počtu obslužených knihoven došlo v okrese Břeclav (+ 17 knihoven), Brno-město (+ 1 knihovna) a Brno-venkov (+ 1 knihovna). Nezměněný počet obslužených knihoven zůstal v okrese Vyškov (61) a v okrese Znojmo (3). Ke snížení došlo v okrese Hodonín (- 1 knihovna).

O další nárůst v poskytování této služby se zasloužilo regionální oddělení Městské knihovny Břeclav.

Celkový počet knihovních jednotek nakoupených z prostředků obcí se snížil o 541.

Počet obslužených knihoven se zvýšil o 3.

MZK tuto službu smluvně přenesla na pověřené knihovny.

Nákup knihovního fondu z prostředků obcí

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obslužených knihoven	Počet nakoupených KJ	% obslužených knihoven z obsluhovaných	
				2013	2012
Blansko	67	0	0	0	0
Boskovice	66	0	0	0	0
Brno-město	15	6	287	40,0	21,4
Brno-venkov	146	60	5 920	41,0	42,3
Břeclav	77	27	1 361	35,0	28,5
Hodonín	79	51	3 744	64,5	69,6
Vyškov	87	61	2 637	70,1	70,1
Znojmo	148	3	92	2,0	2,0
Celkem, %	685	208	14 041	30,3	29,9

7.7 Zpracování knihovního fondu z prostředků obcí

Požadavky na tuto regionální službu ze strany smluvních knihoven ji řadí na 6. místo mezi regionálními funkcemi. V roce 2013 byla poskytována **288 knihovnám** (o 12 více než v roce 2012). Z počtu 685 obsluhovaných knihoven to je **42,0 %** smluvních knihoven.

Zpracování knihovního fondu zabezpečovalo v roce 2013 celkem 6 pověřených knihoven (kromě Blanska a Boskovic).

Počet zpracovaných k.j. se zvýšil o 3 163.

Zpracování knihovního fondu z prostředků obcí

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obsloužených knihoven	Počet zpracovaných KJ	% obsloužených knihoven z obsluhovaných	
				2013	2012
Blansko	67	0	0	0	0
Boskovice	66	0	0	0	0
Brno-město	15	6	287	40,0	21,4
Brno-venkov	146	102	12 925	69,8	68,0
Břeclav	77	27	1 361	35,0	28,5
Hodonín	79	57	5 265	72,1	74,6
Vyškov	87	61	3 064	70,1	70,1
Znojmo	148	35	1 879	23,6	22,1
Celkem,%	685	288	24 781	42,0	40,3

Standard Nákup a zpracování knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele (obce) a jejich distribuce

Základní parametry:

průměrná velikost obce (počet obyvatel): 500

průměrný počet zpracovaných svazků ročně: 30

úvazek (na 1 knihovnu): 0,01.

Jiná měřítko: Minimální příspěvek provozovatele (obce) činí 10,- Kč na 1 obyvatele.

Standard je plněn dle zájmu obecních úřadů a požadavků jednotlivých knihoven. Většina knihoven si zajišťuje nákup a zpracování KF sama. Na nákup knih do svých kmenových fondů přispívají v Jihomoravském kraji obecní úřady v šesti okresech: Hodonín, Brno-venkov, Brno-město, Břeclav, Vyškov a Znojmo. Je úkolem regionálních oddělení pověřených knihoven usilovat o zvýšení počtu obcí, které přispívají na nákup a zpracování KF. Využití této služby přispívá ke zvýšení úrovně zpracovaných fondů a zásluhou množstevních slev je umožněn nákup většího množství knih do obecních knihoven.

7.8 Cirkulace výměnných souborů

Kromě klasických knižních dokumentů jsou do výměnných fondů podle zájmu knihoven pořizována i periodika a CD-ROM. Ke konci roku 2013 bylo ve výměnném fondu osmi pověřených knihoven zaevidováno **234 662 k.j.** Přírůstek výměnného fondu k 31. 12. 2013 byl **22 320 k.j.** (v roce 2012 – 21 241 k.j.).

Pořadí pověřených knihoven podle velikosti přírůstku výměnného fondu:

1. Městská knihovna Kuřim (**6 110 sv.**)
2. Městská knihovna Znojmo (**4 036 sv.**)
3. Městská knihovna Břeclav (**2 826 sv.**)
4. Městská knihovna Hodonín (**2 497 sv.**)
5. Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově (**1 884 sv.**)
6. Městská knihovna Boskovice (**1 765 sv.**)
7. Městská knihovna Blansko (**1 693 sv.**)
8. Knihovna Jiřího Mahena v Brně (**1 509 sv.**)

Pořadí regionů podle velikosti přírůstku VF a průměrného počtu VF

Pořadí	Region	Přírůstek VF v 1 knihovně (rok 2013)	Ø velikost VF v 1 knihovně
1.	Brno-město	100,6 (108,1)	1556
2.	Brno-venkov	41,8 (38,2)	345,3
3.	Břeclav	36,7 (38,1)	451,7
4.	Hodonín	31,6 (35)	368,8
5.	Znojmo	27,2 (23,9)	255,6
6.	Boskovice	26,7 (22,1)	277,6
7.	Blansko	25,2 (21,3)	318,4
8.	Vyškov	21,6 (23,2)	223,8
	Průměr v JMK	32,5 (31,05)	342,5

Cirkulace výměnných fondů

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obslužených knihoven VF		% obslužených knihoven z počtu obsluhovaných	
		2013	2012	2013	2012
Blansko	67	61	64	91,0	94,1
Boskovice	66	62	62	93,9	93,9
Brno-město	15	15	14	100	100
Brno-venkov	146	118	117	80,8	81,2
Břeclav	77	77	77	100	100
Hodonín	79	77	76	97,4	96,2
Vyškov	87	87	87	100	100
Znojmo	148	97	103	65,5	69,1
Celkem, %	685	594	600	86,7	87,7

O soubory z výměnných fondů budovaných 8 knihovnami pověřenými regionálními funkcemi požádalo **594 knihoven** z 685 obsluhovaných; to je **86,7 %**. Oproti loňskému roku došlo ke snížení o 6 knihoven.

Pořadí regionů podle počtu základních knihoven, které požádaly o cirkulaci výměnných fondů: Kuřim (**118**), Znojmo (**97**), Vyškov (**87**), Břeclav (**77**), Hodonín (**77**), Boskovice (**62**), Blansko (**61**), KJM (**15**).

Knihovny si zapůjčily **2 432 souborů**, tedy **o 97 souborů více** než v uplynulém roce. Do souborů bylo zařazeno **139 759 svazků**, tedy **o 3 645 více** než v roce 2012. Každá z 594 obslužených knihoven si odebrala v průměru **4 soubory** (v roce 2012 – 3,8 souboru). Do jednoho souboru bylo zařazeno v průměru **57,4 svazků** (v roce 2012 průměrně 58,2 svazků).

Nejvíce souborů vyexpedovaly do základních knihoven: MěK Hodonín (**548**), MěK Kuřim (**443**), MěK Boskovice (**301**), KKD Vyškov (**296**), MěK Blansko (**231**), MěK Břeclav (**205**), KJM a MěK Znojmo (**204**).

V průměru zařadily knihovny do jednoho souboru: MěK Břeclav (**133,7 sv.**), MěK Znojmo (**82,0 sv.**), MěK Blansko (**59,2 sv.**), MěK Boskovice (**61,5 sv.**), MěK Brno-venkov (**60,3 sv.**), MěK Hodonín (**40,8 sv.**), KKD Vyškov (**36,9 sv.**), KJM (**16,5 sv.**).

Jedné obslužené knihovně bylo průměrně poskytnuto: Břeclav (**356 sv.**), Boskovice (**298,5 sv.**), Hodonín (**290,8 sv.**), KJM (**225,5 sv.**), Blansko (**224,3 sv.**), Brno-venkov (**226,3 sv.**), Znojmo (**172,5 sv.**) a Vyškov (**125,5 sv.**).

Většina pověřených knihoven umožňuje obsluhovaným knihovnám objednávat výměnné fondy prostřednictvím on-line katalogu (např. KKD Vyškov, MěK Břeclav, MěK Blansko). Výměna souborů není vázána na časové období, je umožněna i průběžná cirkulace. Pověřené knihovny mají stanovena pravidla pro půjčování výměnných souborů v podobě výpůjčních řádů pro výměnné fondy, které jsou součástí smluv o poskytování regionálních služeb. Informace o zapůjčených titulech z výměnného fondu jsou také dostupné v on-line katalozích obsluhovaných knihoven.

Cirkulace výměnných fondů je 2. nejvíce využívaná regionální služba. MZK v Brně přenesla tuto službu smluvně na pověřené knihovny.

Výměnné fondy

Region	Stav VF		Přírůstek VF	
	2013	2012	2013	2012
Blansko	21 338	19 606	1 693	1 450
Boskovice	18 327	16 567	1 765	1 465
Brno-město	23 341	23 593	1 509	1 514
Brno-venkov	50 418	46 755	6 110	5 519
Břeclav	34 786	33 253	2 826	2 936
Hodonín	29 137	27 570	2 497	2 765
Vyškov	19 472	17 588	1 884	2 022
Znojmo	37 843	34 268	4 036	3 570
Celkem, %	234 662	219 200	22 320	21 241

Region	Počet expedovaných souborů		Počet svazků v souborech		Průměrný počet svazků/1 soubor	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Blansko	231	221	13 684	15 167	59,2	68,6
Boskovice	301	269	18 512	16 073	61,5	59,7
Brno-město	204	217	3 383	4 489	16,5	20,6
Brno-venkov	443	417	26 713	24 662	60,3	59,1
Břeclav	205	193	27 412	27 099	133,7	140,4
Hodonín	548	493	22 395	20 759	40,8	42,1
Vyškov	296	294	10 925	10 099	36,9	34,3
Znojmo	204	231	16 735	17 766	82,0	76,9
Celkem, %	2 432	2 335	139 759	136 114	57,4	58,2

Standard Tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce

Periodicita: Minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 30 svazky

Jiná měřítka: Minimální roční přírůstek výměnného fondu 1 500 v 1 PK, která obsluhuje 80 knihoven.

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých okresů a regionů byl tento standard splněn.

Pořadí okresů podle navýšení svazků v souborech:

Boskovice (+ 2 439), Brno-venkov (+ 2 051), Vyškov (+ 826), Břeclav (+ 313).

Méně svazků v souborech než v předcházejícím roce vykázal region Blansko a okresy Brno-město, Hodonín a Znojmo.

Frekvence jednotlivých regionálních funkcí, porovnání dle počtu obslužených knihoven

Region	Počet obsluh. knihoven	Počet knihoven obslužených regionálními funkcemi						
		Poradenská a konzult. činnost	Vzdělávání, semináře	Porady	Revize a akt. KF	Nákup KF z prostř. obcí	Zprac. KF z prostř. obcí	Cirkulace VF - soubory
Blansko	67	65	43	6	12	0	0	61
Boskovice	66	61	47	47	22	0	0	62
Brno-město	15	2	0	15	2	6	6	15
Brno-venkov	146	102	53	82	34	60	102	118
Břeclav	77	74	47	59	16	27	27	77
Hodonín	79	79	50	50	13	51	57	77
Vyškov	87	87	51	5	17	61	61	87
Znojmo	148	90	88	57	9	3	35	97
Celkem	685	560	379	321	125	208	288	594
Využilo % knihoven		81,7	55,3	46,8	18,2	30,3	42,0	86,7

7.9 Servis výpočetní techniky

Tuto regionální službu nevykonávají všechny pověřené knihovny. V závislosti na stoupajícím počtu knihoven vybavených PC se zvyšuje i její využití. Podle definice uvedené ve Statistickém výkazu výkonu regionálních funkcí pro rok 2013 patří do této služby:

„jen ty zásahy, které představují servisní práce na SW, AKS a dalších programech, např. instalace a údržba knihovnických a jiných programů, generování a aktualizace souborných katalogů, servis programu pro evidenci a cirkulaci výměnného fondu, konfigurace systémů, upgrade na aktuální verze atd. Jedná se o zásahy prováděné servisními pracovníky nebo správci sítí. Tyto činnosti hradí PK nebo KK. Nezapočítávají se metodické aktivity, např. ukládání dat, export, zaškolování knihovníka, zálohování dat, výměna toneru apod.“

V roce 2013 byla tato služba podle komentářů pověřených knihoven zaměřena na export a import aktuálních záznamů do počítače při předávání nově zakoupených a zpracovaných knih knihovnám, které mají stejný automatizovaný knihovnický systém, provádění upgrade, opravy automatizovaných knihovnických systémů, odstraňování menších závad na hardware, nastavení SW, školicí a poradenskou činnost. Dále pomoc při zavádění automatizovaných systémů do knihoven (AKS Clavius, Clavius REKS, AKS ARL), nastavení systému pro přispívání do Souborného katalogu ČR, stahování záznamů pomocí ISHARE apod. Pracovnice regionálních oddělení poskytovaly knihovnám především úpravy a nastavení, odstranění drobnějších závad, export a import dat souborů VF, prováděly školicí a poradenskou činnost v otázkách AKS a ICT. Pokračovalo zavádění systému REKS zejména do malých obecních knihoven.

Okres Blansko

V rámci této služby je vykázáno 5 individuálně poskytnutých informací o možnostech počítačové techniky v knihovnách – tzn. knihovnické automatizované programy a o potřebném technickém vybavení.

Jednotlivé vstupy do systému byly při opravách, exportu dat a při dalších drobných zásazích do jednotlivých databází knihoven. Tyto byly vykázány v konzultacích nebo v metodických cestách.

Region Boskovice

Servis výpočetní techniky nebyl požadován žádnou z knihoven. Obce si zajišťují servis vlastními silami, popřípadě se obracejí pouze s dotazy, které se týkají programu Clavius a Clavius REKS.

Pracovnice regionálního oddělení prováděly export a import dat souborů VF a také školící a poradenskou činnost v otázkách AKS a ICT.

Okres Brno-venkov

Pověřená knihovna uzavřela servisní smlouvu s firmou Lanius, v zastoupení servisního technika pověřeného poskytovat servisní služby v okrese Brno-venkov.

Pověřená knihovna poskytuje servis pouze obecním knihovnám vzhledem ke stále se zvyšující částce za paušální platby. V průběhu roku 2013 se snížil počet obecních knihoven s lokálním AKS (převody do REKS). Ke konci roku byl zajišťován servis pro 30 knihoven se samostatným AKS Clavius a 61 v systému Clavius REKS.

Pracovnice regionálního oddělení poskytovaly knihovnám školící a poradenskou pomoc při metodických návštěvách knihoven a na poradách.

Okres Brno-město

V souvislosti s automatizací poboček v Komíně a Černovicích bylo nutné instalovat počítače s tiskárnou a připojit je do automatizované sítě. Po ukončení projektu PIK v knihovnách ve Slatině a Přízřenicích bylo nutné zařídit nové připojení k internetu technologií ADSL.

Knihovna v Žebětíně byla připojena do počítačové sítě MMB prostřednictvím optického kabelu.

Okres Hodonín

Každá knihovna má zajištěnu jednu hodinu vzdáleného přístupu do systému z prostředků dotace na regionální funkce. Se zřizovateli jsou podepsána pravidla o poskytování této služby. Většinou se jedná o upgrade na aktuální verze.

V roce 2013 bylo obslouženo 31 knihoven a uskutečnilo se 31 vstupů pomocí vzdáleného servisu.

Okres Vyškov

Servis výpočetní techniky byl zajištěn v knihovnách Pustiměř, Moravské Prusy, Topolany, Nížkovice, Velešovice, Rostěnice. V programu byly nastaveny parametry pro provedení revize a byly provedeny inicializace revize v systému. V Němčanech v souvislosti s přechodem ze systému RL na ARL byly nastaveny parametry v Client Z39.50 na danou knihovnu.

Knihovně Otnice, které má nově automatizovaný systém WIN-knihovna, byla předávána data záznamů přes internet a knihovnice si je sama importovala do systému.

Okres Znojmo

Služba je knihovnám zajišťována pomocí správce sítě MěK Znojmo, který se podílí na odstraňování drobných závad, aktualizacích, zálohování a nastavení AKS Clavius/LANius a nově i Clavius REKS.

Pracovnice regionálního oddělení poskytovaly knihovnám pomoc v oblasti poradenství s AKS a ICT, podílely se na exportu a importu dat souborů VF a prováděly školící a poradenskou činnost v otázkách AKS a ICT.

Servis výpočetní techniky byl zprostředkován **174** smluvním knihovnám (o 14 více než v loňském roce), to je **26,1 %** z počtu obsluhovaných knihoven (685). Patří mezi jednu z nejméně využívaných regionálních služeb, která však významně napomáhá zkvalitňovat služby veřejných knihoven.

Standard Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)

Charakteristika: Zajištění servisních služeb AKS v částech, které jsou využívány k plnění regionálních funkcí (katalogizace, revize knihovních fondů a automatizované agendy výměnných souborů). Zaškolení pracovníků při práci s příslušnými moduly. Roční údržba, případně upgrade
Periodicita: průběžně.

Termíny: Dle plánu a aktuální potřeby.

Zajišťování služby bylo plněno dle požadavků obsluhovaných knihoven, v okrese Brno-venkov a

7.10 Doprava v rámci regionálních funkcí

Služebního vozidla knihovny, zřizovatele či veřejné dopravy k zajištění regionálních služeb požadovaných základními knihovnami regionu použily dle místních možností všechny pověřené knihovny.

V závislosti na charakteru regionu, druhu regionální služby a způsobu jejího uskutečnění se liší počty knihoven, do kterých byla doprava tímto způsobem zajištěna (15–136 knihoven) a počty najetých km – 1 200 (KJM) 6 921 (Hodonín).

Doprava v rámci regionálních funkcí sloužila převážně k rozvozu souborů výměnného fondu, při provádění revizí a aktualizací knihovního fondu, k distribuci novinek nakoupených a zpracovaných smluvním knihovnám za finanční prostředky obcí a měst, k metodickým návštěvám, k nákupu knihovního fondu.

Doprava hrazená z dotace na regionální funkce byla realizována do **560 knihoven** (v roce 2012 do 591 knihoven). Celkem bylo ujeté **29 948 km** (o 4 180 km méně než v roce 2012). Cesta do jedné z obslužených knihoven byla v průměru **53,4 km** (v loňském roce 57,7 km).

Pořadí pověřených knihoven podle počtu knihoven, které využily dopravu v rámci regionálních funkcí:

MěK Kuřim (**136**), KKD Vyškov (**87**), MěK Znojmo (**85**), MěK Hodonín (**78**), MěK Břeclav (**77**), MěK Boskovice (**49**), MěK Blansko (**33**), KJM v Brně (**15**).

Výčet knihoven podle počtu ujetých km k zajištění regionálních služeb:

MěK Hodonín (**6 921**), MěK Brno-venkov (**6 047**), MěK Břeclav (**5 275**), KKD Vyškov (**3 696**), MěK Znojmo (**3 029**), MěK Boskovice (**2 926**), MěK Blansko (**854**), KJM v Brně (**1 200**).

Region Blansko

Doprava byla v 1. pololetí zajišťována soukromým autem se schválením ředitele Městské knihovny Blansko, následně veřejnou hromadnou dopravou.

Region Boskovice

Metodické cesty byly uskutečňovány veřejnými dopravními prostředky, případně na kole. Služební auto KZMB bylo využíváno pouze k rozvozu výměnných souborů a trasy byly plánovány účelně vždy pro několik knihoven v dané oblasti.

Okres Brno-město

Doprava byla zajišťována vlastním automobilem.

Okres Brno-venkov

Pracovnice regionálního oddělení využívají převážně služební auto zřizovatele – Města Kuřim pro rozvoz výměnných fondů do středisek a pro rozvoz nakoupených knih do obcí. Pravidelně je pro knihovnu rezervováno služební auto každé pondělí a dále dle potřeb.

Ve výjimečných případech, kdy není služební auto k dispozici a jsou již domluveny např. schůzky se zřizovateli knihoven, využívá metodička vlastní auto. Pokud je na obce vhodné dopravní spojení, jezdí pracovnice hromadnou dopravou.

Okres Břeclav

Doprava na rozvoz výměnných fondů, knih zakoupených z prostředků obcí, metodické návštěvy a revize je zabezpečena soukromým automobilem řízeným vedoucí útvaru regionálních služeb. Za rok 2013 bylo najeto celkem 5 275 km.

Okres Hodonín

Je využívána veřejná doprava nebo zapůjčení služebního vozidla městského úřadu. Doprava je využívána na metodické návštěvy, rozvozy knih (vždy společně výměnný fond + knihy za prostředky obcí). V loňském roce se uskutečnilo 10 rozvozů, vždy poslední týden v měsíci.

Okres Vyškov

Doprava v rámci výkonu regionálních funkcí znamená zejména rozvoz souborů knih nakoupených z prostředků obcí a výměnného fondu. Při metodických, konzultačních a poradenských návštěvách a při revizích byla využita hromadná doprava, ale především služební osobní automobil. Ten sloužil i k nákupu knih mimo Vyškov, dopravu služebního materiálu, rozvozu knih i mobilním uživatelům a dalším činnostem. V rámci regionálních funkcí bylo ujeté 3 696 km. Stáří a technický stav auta vedl k úvahám, jak budou vykonávány rozvozy v dalších letech. Vzhledem ke stále se zvyšujícímu počtu expedovaných knih a souborů VF a také nedostačující kapacitě osobního automobilu byli osloveni starostové jednotlivých obcí. Během svých cest do Vyškova si někteří již soubory odebírali pro své knihovny přímo v KKD. Mnozí pracovníci obcí však tento způsob využít nemohou.

Okres Znojmo

Byla využívána kombinace veřejné dopravy a zapůjčování služebního vozidla Znojenské besedy. Veřejná doprava je využívána především k návštěvám knihoven (zejména aktualizace, revize, údržba a uspořádání KF, metodické návštěvy). Zápůjčka služebního vozidla je využívána zejména pro rozvoz souborů VF, servis AKS a vykonávání metodických návštěv. Trasy spojené s dopravou jsou plánovány ekonomicky.

8 Hodnocení ekonomických ukazatelů

Na základě usnesení č. 172/12/Z 2 Zastupitelstva Jihomoravského kraje ze dne 20. 12. 2012 obdržela Moravská zemská knihovna v Brně v roce 2013 dotaci na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven. Ve shodě s **Programem podpory zajištění regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji** je dotace poskytována formou podpory financování krajské knihovny a základních knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí podle ustanovení § 11 odst. 3 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb, ve znění pozdějších předpisů (knihovní zákon), evidované podle § 5 tohoto zákona, se sídlem v územním obvodu Jihomoravského kraje, jako součást zákonného plnění podle § 1 odst. 4 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

Moravská zemská knihovna v Brně jako příjemce dotace obdržela finanční prostředky, které přispěly ke zvýšení úrovně poskytovaných knihovnických a informačních služeb v kraji.

Přehled dotace na regionální funkce v letech 2010-2013

2010	13 450 000
2011	13 450 000
2012	13 450 000
2013	13 450 000

S účinností od 1. 1. 2005 je zabezpečování regionálních funkcí knihoven v kompetenci jednotlivých krajů (zákon č. 1/2005 Sb.). Z celkové dotace určené na výkon regionálních funkcí jsou každoročně rozděleny a propočteny finanční částky pro MZK v Brně a osm pověřených knihoven JMK.

Na nákup výměnného fondu vynaložily pověřené knihovny v roce 2013 celkem **3,967.087,60 Kč** (o 319.312,45 Kč více než v roce 2012). Výměnný fond umožňuje knihovnám obohatit a zpestřit

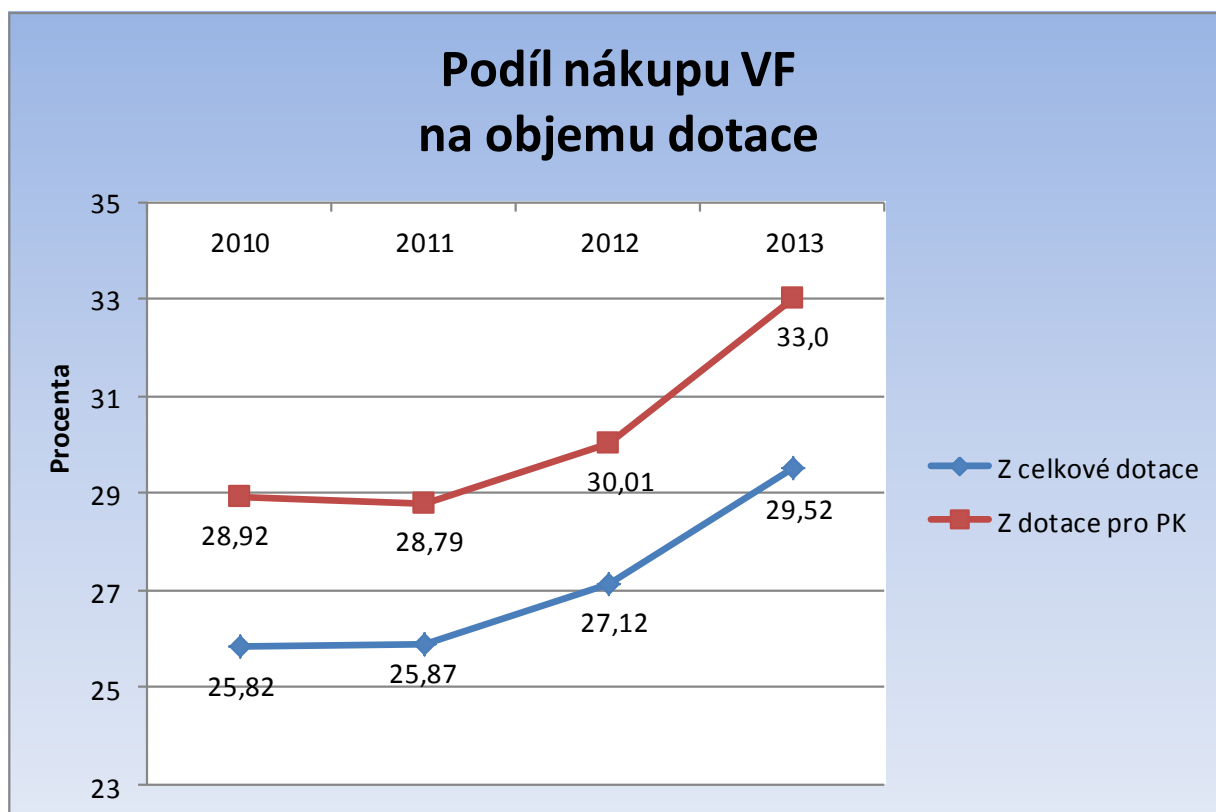
nabídku stálého knihovního fondu a významně se podílí na zkvalitňování veřejných knihovnických a informačních služeb zejména malých obecních knihoven.

Z celkových nákladů pro pověřené knihovny – 12,010.516 Kč představuje tato částka **33,0 %** (v roce 2012 - 30,01 %).

Nákup výměnného fondu v rámci kraje (PK + MZK) představuje z celkové dotace na regionální funkce 29,52 % (v roce 2012 - 27,12 %).

Oproti roku 2012, kdy činil roční přírůstek VF 21 241 svazků, bylo v roce 2013 nakoupeno **22 320 svazků**, tedy o 1 079 svazků více.

Jednotlivé oblasti RF zaznamenaly v roce 2013 po kvantitativní i kvalitativní stránce zlepšení vykazovaných údajů, v některých oblastech bylo zaznamenáno pozitivní navýšení vykazovaných hodnot (vzdělávání, nákup a zpracování KF, počet expedovaných souborů). Zasluhou rozšíření a zkvalitnění poskytovaných regionálních služeb i na další knihovny kraje, s nimiž se podařilo navázat spolupráci, bylo poskytování těchto služeb prohloubeno a rozšířeno.

8.1 Financování regionálních funkcí MZK a pověřených knihoven JMK v roce 2013

Celková částka na RF v roce 2013: **13,450.000,- Kč**

Z této částky MZK: **1,439.484,- Kč (10,71 %)**

Celková částka pro pověřené knihovny: **12,010.516,- Kč (89,29 %)**

Čerpání dotace v roce 2013

	MZK + pověřené knihovny		%	
	2013	2012	2013	2012
Spotřeba materiálu	4 223 747,65	4 073 442,95	31,4	30,28
.....na nákup KF	3 970 997,60	3 647 775,15	29,52	27,12
Spotřeba energie	291 151,80	306 662	2,16	2,28
Opravy a udržování	12 428,60	23 845,50	0,09	0,17
Cestovné	87 611	119 859	0,65	0,89
Ostatní služby	729 269,06	696 370,99	5,4	5,17
Mzdové náklady	5 973 786,75	6 108 947	44,4	45,41
Zákonné sociální pojištění	1 954 569,51	1 979 521,25	14,53	14,71
Sociální náklady	81 640,49	90 690,83	0,60	0,67
Jiné ostatní náklady	0	33 474,66		2,48
Ostatní provozní náklady	99 626,60	17 185,82	0,74	0,12
Provozní náklady celkem	13 450 000	13 450 000		
Investiční náklady	0	0		
Náklady celkem	13 450 000	13 450 000		
Přidělená dotace	13 450 000	13 450 000		
Vráceno z dotace	0	0		

Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky, další zdroje apod.)

Z vlastních prostředků pověřených knihoven bylo vynaloženo na RF celkem 118 855,65 Kč.

8.2 Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování

Z osmi pověřených knihoven JMK realizovalo tuto činnost šest knihoven (Městská knihovna Břeclav, Městská knihovna Hodonín, Městská knihovna Kuřim, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově a Městská knihovna Znojmo).

Obce využívají nabídku této služby dvěma způsoby:

1. pošlou začátkem roku finanční prostředky na účet pověřené knihovny. Identifikace zaslané částky je na základě variabilního symbolu, který je současně evidenčním číslem knihovny (Městská knihovna Břeclav, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově).

2. obce neposílají pověřené knihovně finanční hotovost, ale pouze využívají možnost množstevního nákupu knih. Faktury jsou spolu s novými knihami doručeny obci k proplacení. (Městská knihovna Hodonín, Městská knihovna Kuřim, Městská knihovna Znojmo).

Částka, kterou knihovny od obcí obdržely (v případě zajištění této služby prvním způsobem), byla poskytnuta jako celek, tzn. na nákup i zpracování. Ve Výkazu financování regionálních funkcí knihoven, oddíl Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování se údaje ř. 93 a ř. 94 uvádějí dle údajů poskytnutých knihovnami. Ne vždy knihovny přesně odlišují částku určenou na nákup a částku na zpracování. Mnohdy se jedná o souhrnnou částku určenou na nákup i zpracování.

Na nákup a na zpracování (stálého) knihovního fondu vynaložily obce v roce 2013 ze svých prostředků: 2 857 251,21 Kč (nárůst o 150 013,21 Kč).

8.2.1 Nákup z prostředků obcí

Knihovnám, které využívají službu nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí, je začátkem roku předložena k podpisu příloha ke smlouvě o poskytování regionálních funkcí s uvedením finanční částky, kterou obec schválila pro daný rok a převedla zálohově na účet pověřené knihovny.

Brno-venkov: nákup pro 60 knihoven. Knihy byly nakoupeny podle objednávek knihovníků okresu. Nakoupeno bylo 5 920 sv., 42 knihoven dodalo knihy pouze na zpracování. **Celkem bylo zpracováno 12 925 sv.** (v r. 2012 – 9 547 sv.). Rozvoz knih do obecních knihoven byl zajišťován služebním vozidlem městského úřadu v kombinaci s využitím poštovních služeb, případně si obce jezdí pro zpracované knihy samy.

Obcím jsou zaslány faktury k proplacení.

Břeclav: službu poskytuje Městská knihovna Břeclav od roku 2011. V roce 2013 o ni projevil zájem 27 obcí, zakoupeno byly knihy ve výši v částce 232 625,- Kč (v r. 2012 – 22 obcí, 221 000,- Kč). Dodání knih je zabezpečeno rozvozem většinou při metodických návštěvách. Rozvoz knih a zpracování je pro knihovny poskytováno zdarma z finančních prostředků dotace.

Obce posílají finanční částku na nákup a zpracování vždy začátkem kalendářního roku.

Hodonín: O tuto službu je dlouhodobě velký zájem. Celková částka, kterou obce poskytly na účet k 31. 12. 2013, byla 711 500,- Kč. Dále byly zpracovávány pro knihovny knihy, které obdržely jako dary nebo jim je zakoupila přímo obec.

Tato služba má v hodonínském regionu velkou prioritu, nakupuje se a zpracovává pro 72 % knihoven (z celkového počtu 16 profesionálních knihoven tuto službu využilo 5 knihoven, tj. 31 % a z celkového počtu 63 neprofesionálních knihoven využilo tuto službu 52 knihoven, tj. 82 %). Celkový počet knihoven, pro které byly zpracovány knihy, byl 57, celkový objem finančních prostředků byl 1 022 434,- Kč (711 500,- finanční prostředky od obcí + 310 934,- Kč (hodnota darů a knih zakoupených přímo obcí).

Knihy se expedují současně s výměnným fondem (10 rozvozů během roku).

Obce posílají finanční částku na nákup a zpracování vždy začátkem kalendářního roku na účet města. Koncem roku obdržely vyúčtování s přehledem zakoupených knih, v jaké celkové hodnotě a kolik získaly na rabatu.

Okres Hodonín	2010	2011	2012	2013
Obsloužené knihovny	56	56	59	57
Zpracované knihovní jednotky	5 106	5 309	5 556	5 265

Knihovna Jiřího Mahena v Brně: V roce 2013 bylo z prostředků obcí nakoupeno 287 svazků knih; 53 do knihovny v Černovicích (10 025,-Kč), 25 do knihovny v Ivanovicích (5 133,-Kč), 141 do knihovny ve Slatině (23 987,-Kč), 24 do knihovny v Ořešíně (4 773,-Kč), 24 do knihovny na Křížové (5 259,-Kč) a 20 do knihovny v Chrlicích (3 682,-Kč).

Městské části posílají finanční prostředky na účet KJM.

Vyškov: nákup pověřená knihovna realizovala pro 61 knihoven. Všem, kteří tuto službu využívají, byla předložena k podpisu příloha ke smlouvě s finanční částkou, kterou obec schválila pro daný rok a převedla zálohově na účet KKD. Čtvrtletně, popřípadě kdykoli na požádání, jsou obce informovány o čerpání finanční zálohy a koncem roku je provedeno vyúčtování. Nákup nových

titulů prostřednictvím pověřené knihovny z finančních důvodů pro rok 2013 pozastavil Zbýšov, nově se zapojila knihovna v Nížkovcích.

Nakoupeno a zpracováno bylo 2 637 knih za finanční částku 657 337,00 Kč (po slevě 464 728,21 Kč), které byly vyexpedovány ve 371 souborech přímo na jednotlivé knihovny. Knihovníci využívali výběr knih přes on-line katalog KKD nebo zadávali požadavky na nákup přímo regionální pracovníci. Z regionálních prostředků jsou hrazeny náklady na jeho zpracování a expedici.

Obce posílají finanční částku na nákup a zpracování vždy začátkem kalendářního roku.

Znojmo: O tuto službu je na Znojemsku stále stejný zájem. V roce 2013 službu využily opět 3 knihovny. Zakoupeno bylo 121 knihovních jednotek za 22 679,-Kč. Většina knihovníků i nadále preferuje vlastní výběr knih do kmenových fondů obecních knihoven podle požadavků čtenářů.

Zpracování KF z prostředků obcí v okrese Znojmo

Tuto službu využilo 35 knihoven a zpracováno bylo 1 879 knihovních jednotek. Zpracovávají bývají nově zakoupené knihy a dary. Oproti roku 2012 bylo zpracováno o 171 knihovních jednotek méně.

Obcím jsou zaslány faktury k proplacení.

Zpracování knihovního fondu zakoupeného z prostředků obcí

Okres Znojmo	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obsloužené knihovny	41	38	34	38	38	38	33	35
Zpracované knih. jednotky	1 578	1 877	1 907	2 477	3 051	2 827	2 050	1 879

Region Blansko a Boskovice tuto službu nevykonávají pro nezájem ze strany obcí.

I v dalších letech bude věnována pozornost procentuálnímu zastoupení nákladových položek a plnění standardů RF, zejména prostředkům na nákup výměnného fondu a spotřebě energií, především ve srovnání s celorepublikovými ukazateli.

9 Závěr

Zásluhou podpory ze strany zřizovatelů pověřených knihoven zejména v začátku roku se podařilo zachovat úroveň regionálních služeb ve standardní kvalitě. Stejně tak zásluhou pracovníků regionálních oddělení.

Dotační program JMK na podporu RF knihoven je celkově hodnocen velice pozitivně a to na základě kladných hodnocení knihoven i jejich zřizovatelů, kteří jednotlivé služby využívají. Pozitivní vliv na zapojování dalších knihoven do systému regionálních služeb a jejich další rozšiřování mají také osobní konzultace pracovníků regionálních oddělení pověřených knihoven se starosty jednotlivých obcí. Krajská koncepce regionálních funkcí předkládá vizi dalšího rozvoje knihoven směrem k podpoře automatizace a kooperace knihoven, webových stránek, nových forem vzdělávání a efektivnějšího využití výměnných fondů. Pozornost je věnována zejména procentuálnímu zastoupení prostředků na nákup VF a spotřebě energií, a to především ve srovnání s celorepublikovými ukazateli.

Krajská knihovna bude usilovat za pomoci pověřených knihoven o naplňování vytyčených cílů, které přispějí ke zkvalitňování a rozšiřování poskytovaných služeb.

10 Celkové hodnocení výkonu regionálních funkcí v roce 2013

Dotace na podporu výkonu regionálních funkcí umožňuje zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb i v těch nejmenších obcích a podle hodnocení pověřených knihoven JMK je knihovnami i jejich zřizovateli hodnocena velmi kladně. Mezi nejvíce využívané služby patří cirkulace výměnných fondů, poradenská a konzultační činnost, doprava, porady a vzdělávání. V oblasti poradenství byla také v roce 2013 věnována pozornost dotačnímu programu VISK 3 (zpracování žádostí projektu na pořízení AKS Clavius a Clavius REKS), legislativě, statistickému vykazování a webovým stránkám knihoven.

Standardy a dílčí cíle regionálních funkcí se podařilo rámcově naplnit i v roce 2013. Přednostními úkoly do budoucna zůstává rozvoj automatizace a zavádění webových stránek u knihoven, které je zatím nemají, stejně jako zvýšené úsilí o jejich aktuálnost a naplnění požadovanými údaji.

Dotace určená na rozvoj regionálních funkcí významně napomáhá dalšímu zkvalitňování poskytovaných regionálních služeb, které v konečném důsledku přispívají k podpoře kulturního života obcí a napomáhají rozvoji informační a čtenářské gramotnosti.

Dostupnost RF pro základní knihovny byla řešena v některých regionech (např. Brno-venkov) formou spádových oblastí, tzv. středisek, které napomáhaly zejména při cirkulaci VF. Pověřené knihovny se snažily vytvářet podmínky pro zlepšování výkonu RF, optimalizovat provozní podmínky a zkvalitňovat pomoc smluvním knihovnám.

Nadále se zkvalitňoval obsah webových stránek knihoven, mnohé knihovny využily nabídku stránek přes projekt Webovky. Knihovny využívaly také možnost webových stránek přes Šablonu webu pro malé knihovny, projekt Knihovny města Hradce Králové.

Informace o knihovních fondech jsou prostřednictvím on-line katalogů a katalogů výměnných souborů dostupné jednotlivým knihovnám v regionu. Doplňovány a aktualizovány jsou webové stránky oddělení knihovnictví Region na webových stránkách Moravské zemské knihovny v Brně.

Výměnné fondy podstatně napomáhají knihovnám rozšiřovat nabídku výpůjčních služeb občanům. Významná je tato pomoc zejména v obcích, které nenakupují žádný knihovní fond. O tuto regionální službu žádá stále více knihoven, v posledním době i knihoven profesionálních.

Obsluhované knihovny využívají nabídku vzdělávacích akcí pořádaných Moravskou zemskou knihovnou v Brně, krajským centrem mimoškolního vzdělávání knihovníků. Vzdělávací akce pořádají pro knihovny svého regionu také pověřené knihovny. Cenná je rovněž výměna zkušeností, která napomáhá zkvalitňování práce a mnohdy i inovaci zaběhnutých činností. Po vzoru Městské knihovny Kuřim využívají stále ve větší míře i ostatní pověřené knihovny možnost výjezdních porad spojených se vzděláváním (návštěvy úspěšně pracujících knihoven jiných krajů či regionů v JMK).

Významný posun ve výkonu RF byl zaznamenán ve zlepšení spolupráce s neprofesionálními knihovnami, účasti jejich knihovníků na poradách pověřených knihoven a dalším rozvoji poskytovaných knihovnických a informačních služeb. V centru pozornosti zůstává i nadále vzdělávání neprofesionálních knihovníků, zejména a hledání cest ke zlepšení jejich účasti na poradách a vzdělávacích akcích.

Regionální funkce ve svém důsledku napomáhají zkvalitňovat odbornou činnost knihoven a tím rozšiřovat jejich působnost v úloze místních informačních a komunitních center.

V době blížícího se bilancování plnění krajské koncepce je možné sledovat úspěšné pokračování regionální automatizace a v jejím důsledku nárůst webových stránek knihoven. Pozitivní zprávou je pokračování tohoto trendu i do budoucna, jak vyplývá z plánů pověřených knihoven, a zavádění automatizace a webových stránek i do těch nejmenších knihoven kraje.

Výkon regionálních funkcí podpořený dotačním programem JMK je knihovnami stále obecně hodnocen jako velmi pozitivní a to na základě jak kladných hodnocení samotných knihoven, tak jejich zřizovatelů, kteří jednotlivé regionální služby využívají a jejichž rozsah i kvalita se zásluhou včasné dotace JMK zvýšila kvantitativně i kvalitativně také v roce 2013.

V Brně 25. 2. 2014

Seznam použitých zkratk

ADSL	Asymetric Digital Subscriber Line, vysokorychlostní připojení k internetu
AKS	automatizovaný knihovní systém
ISHARE	program pro sdílenou katalogizaci
JMK	Jihomoravský kraj
KF	knihovní fondy
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MMB	Magistrát města Brna
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu při Ministerstvu kultury ČR
PIK	Projekt internetizace knihoven
PK	pověřená knihovna
REKS	Regionální knihovní systém Clavius
RF	regionální funkce
VF	výměnné fondy
VKIS	veřejné knihovnické a informační služby

Název: **Výroční zpráva o hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2013**

Zpracovala: Monika Kratochvílová

Vydala: Moravská zemská knihovna v Brně

Rok vydání: 2014

Počet stran: 59

Určeno: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Národní knihovna ČR
a pro vnitřní potřebu veřejných knihoven Jihomoravského kraje

Zpracováno na základě statistických výkazů výkonu a financování regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje za rok 2013.

Zpráva je dostupná na stránkách Moravské zemské knihovny v Brně:
<http://www.mzk.cz/pro-knihovny/region/vyrocní-zpravy-vysledky-cinnosti-knihoven-jmk/vyrocní-zprava-o-hodnoceni-vykon-6>